

Kommunpolitiskt program 2022-2026

miljöpartiet de gröna

STOCKHOLM STAD

INLEDNING

Vi kämpar för en öppen, hållbar och modern stad med livskvalitet för alla stockholmare. I Miljöpartiets Stockholm blommar träden, luften är frisk att andas och du hör fåglarnas kvitter. Sjöarna är rena och i vattenbrynen plaskar barnfötter. Gatorna är levande. Mellan husen strömmar cyklister och fotgängare fram där bilarna förut tog plats. Det här är en stad för människor.

Miljöpartiet vill skapa ett samhälle som är långsiktigt hållbart för både dig och planeten. I vårt Stockholm blir ditt livspussel enklare när bussen och tunnelbanan går i tid. Året om finns det trygga gångstråk och cykelbanor. Både i innerstad och ytterstad finns kultur, natur och upplevelser och det är nära till en badplats när värmen kommer.

Du som ser att en annan värld är möjlig ska veta att Miljöpartiet delar din vision. Du som demonstrerar för klimatet ska veta att vi tar kampen. Vi prioriterar klimat och miljö i varje enskild förhandling. I vår stad är det smidigt att förflytta sig på ett klimatsmart sätt. Det som förstör miljön ska fasas ut eller bytas ut.

Vår vision är ett Stockholm där avfallet minskar. Plast, metall och papper återvinns och dina matrester blir till biogas som kör våra bussar. Här är det enkelt att göra miljösmyta val och det krävs inte bil när du vill bli av med saker som du inte längre behöver. I Miljöpartiets Stockholm väljer vi att återbruka eller dela prylar med varandra i stället för att äga.

Ingen ska falla mellan stolarna. I vår stad är det möjligt att få en bostad till ett rimligt pris. Den som står utan tak över huvudet får det stöd som behövs för att hitta ett hem. Skolan och förskolan är lika bra i alla delar av staden. Varenda unge har möjlighet att nå sin fulla potential.

Det är självklart för oss att samhället ska fånga upp dig om du får det svårt, oavsett om du är ung, gammal eller har en tillfällig svacka. I vårt Stockholm har alla en plats och vi bygger ett starkt samhälle där staden och föreningslivet jobbar tillsammans. Vårt Stockholm bygger på gemenskap.

I vårt Stockholm får du större makt över ditt liv och din närmiljö, och du är trygg i din stadsdel oavsett var du bor. Gapet ska minska mellan de som fattar besluten och de som berörs. Du som är äldre eller har en funktionsnedsättning ska få det stöd du behöver, utan att begränsas av dåligt utformade gator och byggnader. Hur du ser ut, vilket kön du har eller vem du älskar ska aldrig få påverka dina möjligheter. Vi vill välkomna dig till en öppen och tillgänglig stad.

I det här programmet berättar vi om vår vision för Stockholm. Det här är den politik som Miljöpartiet de gröna vill förverkliga under mandatperioden 2022-2026.

1. MILJÖ OCH KLIMAT

Stockholm ska vara en grön stad med frisk luft och rent vatten. Stadens stränder ska vara skyddade och alla invånare ska ha en god tillgång till parker och grönområden. Även våra barn och barnbarn ska kunna njuta av naturen och dess ekosystemtjänster. Staden ska fortsätta minska sitt ekologiska fotavtryck och vara världsledande i miljö- och klimatarbetet. År 2030 ska FN:s 17 globala hållbarhetsmål vara uppnådda i hela världen. Stockholm ska genom sitt hållbarhetsarbete visa vägen dit.

1.1 En klimatsmart stad

Världen står mitt i ett klimatnödläge och vi måste göra allt vi kan för att ställa om vår stad. Det är nödvändigt att minska våra utsläpp radikalt. Därför ska Stockholm vara fossilbränslefritt och klimatpositivt allra senast år 2040. Det målet kräver att vi vågar fatta nödvändiga beslut och att klimatarbetet genomsyrar hela stadens verksamhet.

De senaste åtta åren har Stockholms stad, tack vare Miljöpartiet, lagt två miljarder på viktiga klimatinvesteringar i staden. Klimatkrisen kräver att investeringarna de kommande åren måste öka ytterligare.

Vår allra största klimatutmaning och källa till utsläpp är trafiken. Vår stad är till för människor, inte bilar. Trafiken måste minska och fossila bränslen fasas ut. Miljöpartiet vill att fler gator ska stängas av för icke nödvändig biltrafik.

Utöver trafiken är uppvärmning en annan betydande källa till klimatutsläpp i Stockholm. Under 2020 stängdes stadens enskilt största utsläppskälla, kolkraftvärmeverket i Värtan, och sedan 1990 har utsläppen från uppvärmning minskat med 80 procent. Här har fjärrvärmens spelat en viktig roll.

För att vår uppvärmning ska kunna bli långsiktigt hållbar måste de sista fossila bränslena, såsom förbränning av olja och plast, fasas ut. Plasten måste i stället återvinnas, vilket vi vill underlätta. Det bränsle som används för el och uppvärmning i staden ska vara fossilfritt och närproducerat. Vår energianvändning ska inte baseras på råvaror som transporterats hit från andra kontinenter. Vi ska använda vår energi klokt och tillvarata överskottsenergi från exempelvis bostäder och industri.

Stockholm måste genomföra en snabb omställning där stadens elförsörjning kommer att vara mycket viktig. För att undvika en effektbrist innan Sveriges stamnät har byggts ut i slutet av 2020-talet, behöver vi i Stockholm kunna ta ansvar för vår egen energiförsörjning. Förutom snabbt utbyggd lokal produktion av förnybar energi ska

vi arbeta brett med alla typer av åtgärder, till exempel energilagring, energibesparing, effektivisering och flexibilitet för energianvändning.

En vätgasstrategi med fokus på energilagring behövs i Stockholm. Staden måste göra det enklare att installera solceller och ställa krav på att solceller installeras på nyproducerade byggnader. Vi arbetar för att minska stadens totala förbrukning av energi och naturresurser. Vi siktar mot att ställa om till ett samhälle där vi inte förbrukar jordens olika ändliga system.

Den verksamhet som pågår i staden orsakar stora klimatutsläpp, även utanför kommungränsen. De klimathandlingsplaner som staden arbetar efter måste också omfatta ett arbete för att minska dessa konsumtionsutsläpp.

Redan idag har för mycket koldioxid släppts ut på vår planet. Vi måste hantera den klimatskuld som vi har skapat. Tack vare Miljöpartiet har Stockholm investerat i biokolsproduktion samt avskiljning och lagring av koldioxid för att börja fånga upp koldioxid från atmosfären. Vi vill fortsätta satsa på natur och innovativ teknik, för att skapa en klimatpositiv stad.

1.2 Rusta för klimatförändringar

I takt med att klimatet förändras allt snabbare blir vädret mer extremt. Redan nu är medeltemperaturen i Stockholm mer än en grad varmare än före år 1990. Stockholm kommer att drabbas av allt kraftigare skyfall, högre temperaturer och stigande vattennivåer i sjöar och hav. Vi behöver därför höja vår beredskap för både de klimatförändringar som vi ser idag och det klimat som vi kommer att få i framtiden.

En förstärkt stadsnära grönska ger större möjligheter att omhänderta stora mängder regnvatten vid skyfall. Det minskar risken för översvämningar och begränsar negativ påverkan på vår dricksvattenkälla Mälaren. Fler träd samt gröna väggar och tak är viktiga, då de kan bidra till att både utjämna och mildra effekten av värmeböljor och ta upp ökad nederbörd.

All planering av bebyggelse måste ta hänsyn till hur och var vi omhändertar dagvattnet, och hur vi på bästa sätt säkrar Mälaren som vår dricksvattentäkt även i framtiden. Staden måste ha en övergripande plan för hur skadorna från de havsnivåhöjningar som följs av klimatförändringarna ska minimeras.

1.3 Ren luft, rent vatten och en giftfri miljö

Luftföroreningar har en negativ påverkan på både miljö och hälsa. Stockholms luftkvalitet har förbättrats men når ännu inte upp till de nationella miljömålen för frisk luft. För att skydda vår hälsa måste vi göra mer. Bilarna med störst utsläpp måste bort från staden, och vi vill ha fler miljözoner.

Vårt dricksvatten måste vara rent och friskt. Genom att införa olika typer av innovativ reningsteknik kan vi minska utsläppen av skadliga ämnen som läkemedelsrester och tungmetaller och minimera nuvarande utsläpp till Mälaren och Östersjön.

Idag är många av Stockholms sjöar tomma på liv under ytan, till följd av både gamla och pågående föroreningar. För att skydda vattenlevande djur och växter ska arbetet för friska sjöar vara högt prioriterat. Gamla miljöskulder måste åtgärdas och nya föroreningar stoppas. Båtbottentvättar ska ersätta giftig båtbottenfärg. Smutsig snö ska inte dumpas i stadens vattendrag, och varken orenat regnvatten från våra gator eller smutsigt avloppsvatten ska kunna hamna direkt i våra sjöar.

I takt med att Stockholms vatten blir renare vill vi ha fler badplatser. Stockholmarna ska också enkelt kunna följa utvecklingen av luft- och vattenkvaliteten inom staden, både digitalt och på platser i stadsmiljön.

Skadliga kemikalier hör inte hemma i Stockholm. Nya skolor och förskolor ska byggas miljövänligt och utan skadliga kemikalier. Tuffa kemikaliekrav ska ställas vid upphandlingar, renoveringar och vid markanvisningar. PFAS är en samling särskilt miljö- och hälsofarliga ämnen som måste fasas ut. Miljöpartiet vill att staden ska ha ett särskilt fokus på att helt fasa ut dessa och liknande ämnen samt sätta ett stopp för inköp av produkter som innehåller dem.

Konstgräsplanerna riskerar att sprida mikroplaster till mark och vatten vilket kan påverka vår närmiljö. Plastmaterial på offentliga platser som parker och lekplatser ska undvikas. I de fall som konstgräsplaner anläggs på idrottsanläggningar ska tillstånd krävas och planerna måste utrustas så att mikroplast inte kan spridas vidare. Vi vill prioritera att utveckla nya material, som kan användas på sikt.

1.4 En mångfald av växter och djur

Miljöpartiet vill se ett Stockholm som fortsätter att växa och bli ett hem för fler, samtidigt som den stadsnära naturen och parkerna utvecklas och stärks. Stockholms grönska är inte bara uppskattad av besökare, den bidrar också till en ökad livskvalitet för alla genom att minska buller, klimatanpassa staden och förbättra stadens luft- och vattenkvalitet. Genom att minimera ljud- och ljusföroreningar i naturnära miljöer ger vi även djuren en bättre närmiljö.

Stockholms grönska och natur, samt alla dess nyttor, ska öka och inte minska över tid. Träd ska inte fällas i onödan, och för varje träd som fälls ska nya träd planteras. Grönska behövs överallt i staden. De delar av Stockholm som idag saknar natur ska bli grönare. När vi planterar nya träd och växter så väljer vi arter som stärker den biologiska mångfalden.

För att säkerställa att den biologiska mångfalden i såväl innerstad som ytterstad stärks, vill vi inrätta en stadsekolog med ett stadsövergripande ansvar för stadens natur. Gräsmattor ska ställas om till ängsytor, där det är lämpligt. Vi vill även se fler platser för naturbete, det vill säga marker som sköts genom betande djur.

Stadens natur måste hänga ihop och stadens gröna kilar verkar som korridorer för biologisk mångfald. Genom att inrätta fler naturreservat ger vi vår natur ett starkt skydd för framtiden. Naturområden med höga värden är särskilt angelägna att skydda, som exempelvis Kyrkhamn vid Hässelby villastad, Fagersjöskogen i Fagersjö och Farsta, Ålstensskogen/Storskogen i Bromma och Majroskogen i Farsta och Enskede.

Miljöpartiet vill även skydda natur med värdefulla livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter genom att skapa biotopskyddsområden. En belyningspolicy ska tas fram för att skydda och bibehålla nattaktiva pollinerande djur och insekter.

Genom att bättre skylta våra naturreservat och arrangera aktiviteter i naturen blir stadens naturområden tillgängliga för fler. Det gäller inte minst barn, som får en chans att lära sig mer om naturen, och äldre stockholmare som av olika orsaker kan ha svårare att ta del av stadens naturreservat.

1.5 En stad där maten har låg klimat- och miljöpåverkan

Vad vi lägger på tallriken har en stor miljö- och klimatpåverkan. Mat som staden serverar ska vara helt ekologisk samt i större utsträckning vegetarisk, växtbaserad, lokalproducerad och säsonganpassad. Matens klimatpåverkan, inklusive

matsvinnet, ska kunna mätas och måste minska i alla verksamheter som serverar mat.

Vi vill främja mat som gynnar den biologiska mångfalden och det småskaliga, lokala jordbruket. Den lokala matproduktionen ska främjas genom att upphandla mer närproducerat samt genom att möjliggöra torghandel för småskaliga producenter. På offentliga ytor vill vi plantera fler ätbara växter, såsom fruktträd och bärbuskar. Fler lättillgängliga platser för stadsodling i våra centrum, parker och bostadsområden ger även möjlighet för fler att kunna odla i Stockholm.

1.6 En stad där vi återvinner och återanvänder

Miljöpartiet vill förebygga uppkomst av avfall och skapa förutsättningar för ökad återvinning. Vi lever idag som om vi hade flera jordklot och vårt sätt att leva leder till utsläpp i andra delar av världen. Våra konsumtionsmönster måste ändras om vi ska ha en chans att skapa ett hållbart samhälle.

I stället för att tillverka, köpa, använda och sedan slänga saker, ska vår ekonomi bli mer cirkulär, genom att göra det enklare att dela, laga och byta prylar. Det gör vi genom att satsa på mer återbruk och delningstjänster, såsom bilpooler och sportotek. Producentansvaret för förpackningar måste stärkas och närheten till återvinningsstationerna förbättras.

Stockholms avfallshantering ska vara kretsloppsanpassad och cirkulär. Det ska vara enkelt för alla stockholmare att återbruka och återvinna. Alla ska kunna källsortera i parkerna och på offentliga platser. Hushållens dagliga återvinning ska vara enkel och ske nära bostaden. Allt matavfall ska sorteras för att användas till att producera biodrivmedel och biogödsel och trädgårdsavfallet ska bli biokol som kan användas i stadens odlingar och minska staden klimatpåverkan.

Stadens alla verksamheter ska arbeta aktivt för att minska sitt avfall och sin plastanvändning. Plasten måste bort från våra parker och vattendrag, och från stockholmarnas soppåsar och vår avfallsförbränning. Genom förbättrad avfallshantering minskar vi både nedskräpning och dumpning, samtidigt som vi värnar klimat och miljö.

1.7 Vi tar klimatledarskap

Genom att agera lokalt tar vi ansvar för en globalt hållbar utveckling. Stockholm ska vara ledande i klimatarbetet och arbetet med Agenda 2030. Vår stad är unik i

världen, med närhet till natur och vatten kombinerat med storstadens rika kulturliv. Stockholm ska vara ett hållbart resmål och driva en hållbar omställning av turistnäringen.

Evenemang i Stockholm ska arrangeras på ett hållbart sätt och med hållbarhetskriterier. Stadens hållbarhetsarbete ska synas tydligt för besökare och för stadens invånare. Genom att informera om miljö- och klimatfrågor och vilken påverkan vi människor har på naturen, kan vi ge invånare stöd i att leva hållbart och klimatsmart. Vi ska tillvarata medborgarnas egna engagemang för dessa frågor. För att stötta ideella aktörers klimatinitiativ vill vi inrätta ett årligt miljö- och klimatpris.

2. BARN

En av grunderna i vår politik är långsiktighet, en politik som är hållbar även för kommande generationer. Vi vill skapa en bra uppväxtmiljö för Stockholms barn här och nu. Att satsa på barnen är att investera för en bättre framtid.

Barn måste få ta plats i staden. Det ska finnas möjligheter och plats för lek och rörelse, en mängd olika fritidsaktiviteter och en bra förskola och skola i närheten av hemmet. Vägen till förskola och skola ska vara enkel och säker. Barn ska från tidig ålder känna att de först tillsammans med förälder och sedan ensamma ska kunna gå och cykla till sin skola. Alla barn ska ges goda förutsättningar för en god hälsa. Staden har ett viktigt ansvar för att skydda barn från att fara illa.

2.1 En stad för barnen

En stad som planeras utifrån barnen är en bättre stad för alla. Utformningen av gator, offentliga ytor, nya bostadsområden och service ska utgå ifrån barns behov. Vi vill se en stad där buller, bilar och luftföroreningar minskar till förmån för barns lek, till exempel genom pop-up-lekplatser, minskat bilberoende, åtgärder för bättre luft och giftfria inomhus- och utomhusmiljöer. Det måste också synliggöras mer genom tillgängliga mätdata hur barns olika vistelsemiljöer är påverkade av exempelvis buller och luftföroreningar. Förskole- och skolgårdar ska vara rymliga och varierade.

Alla barn ska ges möjlighet att upptäcka naturen omkring sig. Därför vill vi införa mer barnvänlig skyltning och aktiviteter för barn och unga i stadens naturreservat och naturområden.

Barn och unga ska vara med och utforma samhället och få ett större inflytande i Stockholm. Stadens verksamheter ska regelbundet inhämta barns och ungas åsikter. Politiska beslut som berör barn ska föregås av en barnkonsekvensanalys.

2.2 En förskola med barnen i fokus

Förskolan ska vara en trygg, utvecklande och stimulerande miljö för barnen. Fler barn behöver gå i förskolan i socioekonomiskt utsatta områden för att förebygga utanförskap och minska segregation. Därför vill vi inrätta fler introduktionsförskolor.

Barn med särskilda behov ska få insatser tidigt med stöd av exempelvis specialpedagoger. Miljöpartiet vill att förskolan ska ha ett interkulturellt förhållningssätt som tillvaratar barns olika bakgrund och där arbetet med modersmålsstöd ska utvecklas. Alla förskolor i Stockholm ska arbeta med genuspedagogik och alla förskolor ska ha ett aktivt arbete mot mobbning.

Barnen ska få möjlighet att vara ute i naturen och lära sig mer om den genom att till exempel besöka 4H-gårdar och naturskolor. Därför vill vi satsa mer på dessa verksamheter och på arbete med lärande för hållbar utveckling.

Stadens förskolor ska bli mer attraktiva som arbetsplatser genom mer tid för kompetensutveckling och planering för personalen. Genom en bättre arbetsmiljö vill vi minska personalomsättningen. Alla förskolor ska ha utbildade förskollärare och mindre barngrupper för att möjliggöra pedagogiskt arbete och skapa tid att uppmärksamma varje barn för sig. Vi vill att Stockholms stad ska följa Skolverkets riktlinjer för barngrupper i förskolan om max 12 barn i yngre grupper och max 15 barn i äldre grupper.

Närhetsprincipen ska i större utsträckning ha företräde framför valfrihetsprincipen när barn får plats i stadens förskolor. Förskolorna ska finnas där barnen bor så att de är nära hemmet och lätta att ta sig till utan att till exempel åka bil.

Förskolorna ska ha en bra fysisk miljö. Utemiljön ska vara grön med möjlighet till odling. En utgångspunkt för nya förskolegårdar ska vara minst 20 kvadratmeter yta per barn och att de byggs av naturmaterial. Fysisk aktivitet ska uppmuntras bland barnen. Förskolorna ska också verka för att barnen får en grundläggande vattenvana, till exempel genom lek i plaskdammar.

Trafikmiljön i förskolans närhet ska anpassas efter barnen. Barn är särskilt känsliga för gifter i omgivningen. För oss är det självklart att förskolan ska vara en giftfri

miljö. Vi ska se till att alla Stockholms stads förskolor är helt fria från skadliga kemikalier.

Öppna förskolor och parklekar ska utvecklas ytterligare. Föräldrar och barn som sällan kommer i kontakt med stadens andra verksamheter nås här. Vi vill göra särskilda satsningar på att nå nyanlända familjer och skapa en större gemenskap för dem genom dessa verksamheter. Vi vill också utveckla parklekarna i staden genom olika teman och inriktningar.

2.3 Ett socialt skyddsnät för barnen

Miljöpartiet har varit med att göra barnkonventionen till svensk lag. Nu måste arbetet med att stärka barnens rättigheter fortsätta i Stockholms stad. Barndomen går inte i repris. Därför ska barn och unga som behöver stöd och hjälp få det så tidigt som möjligt.

De barn som har det tufft, som exempelvis har behövt fly från en våldsam pappa och bor på skyddat boende med sin mamma eller som lever i en socioekonomiskt utsatt familj, ska utöver allt stöd de har rätt till också erbjudas stärkta möjligheter till fritidsaktiviteter genom en höjd fritidspeng.

Alla barn i Stockholm ska växa upp i ett tryggt boende. Barnfamiljer ska inte vräkas och inga barnfamiljer ska placeras, ens tillfälligt och akut, på hotell eller vandrarhem. Det är ingen lämplig miljö för barn att växa upp i, med dåliga förutsättningar för studiero eller lek och där exponering för missbruk och psykisk ohälsa kan vara en del av vardagen. Vi vill att barnfamiljer som är i riskzon för att hamna i hemlöshet ska få boendelösningar, inklusive akuta sådana, som fungerar utifrån ett barnperspektiv.

Alla barn har rätt att få sin röst hörd, och att bli bemötta med respekt i ögonhöjd oavsett ålder eller funktionalitet. Socialtjänsten ska alltid utreda vilka konsekvenser ett beslut kan få för de barn som berörs, och barns erfarenheter och kunskaper ska tillvaratas när socialtjänstens insatser planeras och följs upp.

2.4 En aktiv fritid

Barn och unga har rätt till en aktiv fritid. Därför vill vi förbättra tillgången till fritidsaktiviteter och göra särskilda satsningar på barn och unga som har särskilda behov, med exempelvis aktiviteter riktade till barn med funktionsnedsättning. Föreningslivet är en grundpelare för barns idrottande och bildar tillsammans med stadens spontanidrottsytor en helhet i idrottsutövningen. För att motverka

stillasittande och aktivera fler barn och unga ska samarbetet mellan föreningsliv, stadens förskolor och skolor stärkas.

Vi vill göra stadens utemiljöer mer attraktiva och öka tillgången till grönytor för barn och unga så fler lockas till lek och rörelse utomhus. För de minsta barnen ska det finnas lekplatser, plaskdammar och parklekar i alla våra stadsdelar. Stadens verksamheter ska ha verktyg och metoder för att inhämta barns och ungas åsikter för att de till exempel ska kunna påverka stadsmiljön.

Ungdomar ska få tillgång till fler mötesplatser i form av kulturskolans lokaler, replokaler, bibliotek och framför allt fritidsgårdar. Fritidsgårdarna ska ha generösa öppettider och god bemanning. Personalen ska få kompetensutveckling i att arbeta med barn med särskilda behov. Det behöver också finnas mötesplatser för unga i naturmiljöer, möjligheter att umgås i parker och att ta del av friluftslivet.

Loven är utöver vila också en tid för rörelse och idrott. Det ska finnas möjlighet till aktiviteter under sommarmånaderna och andra lov dagar i form av kollo, simskola, prova-på aktiviteter, öppna fritidsgårdar och parklekar. Att kunna simma är en livsviktig kunskap och simskolor ska tillgängliggöras för alla barn oavsett familjens hushållsinkomst.

3. SKOLA

Skolan ska vara en plats för nyfikenhet och lärande där barn och unga växer som människor. Det ska finnas en röd tråd i utbildningen hela vägen från förskolan till gymnasiet där elevens behov och kunskapsutveckling ska stå i centrum.

3.1 Lärande utifrån elevens behov

Elever har olika förutsättningar och lär sig på olika sätt, därför ska undervisningen anpassas efter elevens behov. Möjligheten till individuella anpassningar är oerhört viktigt för att en elev ska kunna lyckas i skolan, som till exempel elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Vi vill se till att elever som är i behov av särskilt stöd får det genom att ha fler specialpedagoger och speciallärare i skolan.

Samtidigt är det viktigt att vi ger särskilt begåvade barn och unga den stimulans och de utmaningar som de behöver för att utvecklas på sin egen nivå. Det är dock viktigt att eleven inte enbart blir sedd utefter sina särskilda behov utan också ses som inkluderad i en gemenskap. Mer samverkan måste ske med Region Stockholm när det gäller elever med särskilda behov.

Elevernas lärande ska ha som mål att alla klarar de krav som finns för fortsatta studier efter grundskolan. En viktig faktor för en god kunskapsutveckling är ett bra och tillgängligt skolbibliotek, i synnerhet för elevernas läsutveckling. Därför vill Miljöpartiet att skolbiblioteken ska ha generösa öppettider. Vi vill öka andelen fackutbildade skolbibliotekarier och genomföra satsningar på läsning för barn i yngre åldrar. Den som inte kan få studiero hemma måste kunna få tillgång till alternativ studieplats.

Vilka ens föräldrar är, hur familjens ekonomi ser ut och var i staden du är uppväxt påverkar möjligheterna att lyckas i skolan. Vi tycker att det är orättvist. Miljöpartiet vill bekämpa skolsegregationen och minska de stora skillnader i skolresultat som finns mellan skolor i Stockholm. De skolor som har störst behov ska också få mest resurser, exempelvis för att anställa mer personal. Friskolor och kommunala skolor ska samverka för mer likvärdiga förutsättningar för eleverna i hela staden. Stockholms stads skolor ska vara fria från alla typer av avgifter.

3.2 En skola med goda arbetsförhållanden

Skolans personal är också dess främsta resurs, då mötet mellan elev och lärare är avgörande för en god kunskapsutveckling. Lärare ska ha stor frihet i sitt arbete och en god arbetsmiljö. Vi vill avlasta såväl lärare som rektorer i deras administrativa arbete, så att de kan fokusera på det pedagogiska uppdraget. Därför vill vi ha mer personal även inom andra yrkesgrupper i skolan. Vi vill också utöka lärarnas planeringstid och erbjuda mer kompetensutveckling. Det ska vara utvecklande och stimulerande att arbeta i Stockholms skolor.

3.3 Elevernas hälsa och välmående i fokus

Alla barn och elever ska få hjälp om de mår dåligt. Det är oroande att den psykiska ohälsan bland unga och i synnerhet unga flickor ökar. Alla skolor ska ha en närvarande elevhälsa som det är lätt att komma i kontakt med och som har en nära samverkan med BUP, första linjens psykiatri och socialtjänst.

Stockholms skolor ska arbeta mot alla former av mobbning, diskriminering och rasism. Ett normkritiskt förhållningssätt ska prägla hela skolan. Arbetet med att öka medvetandet kring hbtqi-frågor ska fortsätta, så att alla skolor får god kompetens i dessa frågor. Alla stadens skolor ska genomgå stadens egen hbtqi-diplomutbildning. Vi vill att den ska vidareutvecklas till att även inkludera intersexuella och bli en hbtqi-diplomering.

Stadens skolor ska arbeta aktivt för att alla elever blir inkluderade under hela skoldagen. För att bättre möta elevers särskilda behov behövs mer kompetensutveckling för pedagoger och fritidsledare inom till exempel NPF-diagnoser och olika funktionsnedsättningar. Stadens skolor behöver också öka medvetenheten om funkofobi och hur man kan motverka fördomar mot elever med funktionsnedsättning i skolmiljö.

Fortsatta centrala satsningar ska göras på sex- och samlevnadsundervisningen för att kunna stötta upp alla skolor i sina lokala planeringar för ämnet. Vi vill även se mer av ambulerande verksamhet med särskilt utbildade, bra, vana och pedagogiska personer där såväl hbtqia-perspektiv, funktisperspektiv och hedersfrågor finns med. Unga kan behöva ställa frågor i ett annat sammanhang än det invanda. Samverkan med projekt i regionen behöver förstärkas, liksom med ungdomsmottagningarna.

Skolan ska präglas av demokrati och såväl elever som personal ska vara delaktiga i planeringen av verksamheten. Skolorna ska stärka sitt arbete med rättigheter enligt till exempel barnkonventionen.

Elevernas arbetsmiljö behöver förbättras. Alltför många upplever att de inte kan koncentrera sig på lektionerna eller att skolans fysiska miljö har brister. Vi vill arbeta för mindre klasser och en lägre ljudnivå i klassrummen. Innemiljön i skolan ska vara fri från skadliga kemikalier och inomhusluften ska vara bra. Skolgårdarna ska ge goda möjligheter till stimulerande utevistelse, motion och återhämtning.

I dag finns ett stort antal barn och unga som har blivit så utmattade i sin skolmiljö att de till slut inte längre klarar av att gå dit. Detta är en oacceptabel situation. Skolan ska fånga upp dessa barn i ett tidigt skede och i samarbete med hemmet göra de anpassningar som krävs för att barnen inte ska må dåligt i skolan. Dessutom ska staden skyndsamt erbjuda stöd till barnens vårdnadshavare då situationen är påfrestande för hela familjen.

3.4 Utveckla modersmålsundervisningen

Alla har rätt till sitt eget språk. Modersmålsundervisning leder till att elever får högre kunskapsresultat i svenska som andraspråk och även i andra ämnen. Stadens arbete med modersmålsundervisning och flerspråkig undervisning ska utvecklas. Vi vill också att staden ska arbeta mer med studiehandledning på modersmål, som möjliggör att nyanlända elever både lär sig sitt modersmål och når kunskapsmålen för andra skolämnen snabbare. Nyanlända elever ska placeras på skolor i hela staden och få tillräckligt stöd för att snabbt kunna komma in i undervisningen.

3.5 En skola för hållbar utveckling

Många barn växer upp utan en relation till naturen. Antalet naturskolor i Stockholms stad behöver öka, så att alla elever får möjlighet att ta del av verksamheten. Vi vill också att fler aktiviteter i skog och natur anordnas för skolornas elever. Fler skolor ska certifiera sig som ”skola för hållbar utveckling” och lärande för hållbar utveckling ska genomsyra all skolverksamhet. Lärares kompetensutveckling på området ska uppmuntras.

Alla skolor ska servera näringsrik och god mat som är ekologisk, klimatsmart, närproducerad och till större delen består av vegetabilier. Det ska varje dag vara möjligt att välja vegetariskt framför kött och det ska vara lätt att välja helt växtbaserad kost. Vi vill ha fler egna tillagningskök inom stadens verksamheter, så att maten lagas på plats utan transporter och uppvärmning.

Mer varierande och gröna skolgårdar ska skapas genom användandet av lekvärdesfaktor, en metod för att skapa bästa möjliga skolgårdsmiljö utifrån givna förutsättningar. Skolornas utemiljö ska inbjuda till lek och rörelse samtidigt som den ska vara ett pedagogiskt rum med exempelvis möjlighet att odla. Vi ska även verka för fler gröna inslag på stadens skolgårdar.

3.6 Kultur och fritid i fokus

Barn och unga ska uppleva kultur och få möjlighet till eget skapande i stadens skolor. Vi vill att skolorna ska samarbeta med såväl professionella kulturarbetare som Kulturskolan för att ge eleverna större möjlighet att utforska olika former av eget skapande.

Genom att öppna fler skollokaler utanför skolans verksamhetstid vill vi göra skolorna till lokala nav där allt från kulturföreningar till läxhjälpgrupper enkelt kan få tillgång till en lokal. Vi vill se till att alla skolor tar del av det kulturutbud som erbjuds eleverna genom stadens verktyg Kulan, som ett led i vår strävan efter likvärdighet mellan stadens skolor.

Fritidshem och fritidsklubbar är viktiga verksamheter för barnen efter skoltid. Här får barnen möjlighet att utvecklas på andra sätt än i skolan. För att förbättra denna viktiga verksamhet behöver det anställas fler fritidspedagoger och fler barn behöver ta del av verksamheten. Detta gäller i synnerhet i socioekonomiskt utsatta områden.

3.7 En framtidsinriktad gymnasieskola

Vi vill att gymnasieskolan ska vara en förberedelse inför klivet ut i vuxen- och arbetslivet. Stockholms stads gymnasieskolor ska bättre rusta eleverna för tiden efter gymnasiet genom studiebesök, större samverkan med det omgivande samhället och genom att vuxna förebilder kan bidra med inspiration till framtidsdrömmar.

Miljöpartiet vill se fler projekt inom lärande för hållbar utveckling, där elever arbetar med att lösa problem som finns i Stockholm i samarbete med stadens förvaltningar.

Alltför många hoppar av gymnasiet. Skolorna måste bli bättre på att förebygga avhopp genom särskilt stöd och fler studie- och yrkesvägledare. Vi vill utveckla en innovativ och jämlik studie- och yrkesvägledning, som ger god vägledning inför val av utbildning och yrkesbana. Alla barn oavsett socioekonomisk bakgrund och föräldrars yrken ska känna att valet är deras.

Vi vill också satsa på innovativa lösningar i utbildningsverksamheten, som exempelvis digital läxhjälp för stadens elever. Även för gymnasiets elever menar vi att kulturupplevelser ska vara ett viktigt inslag under studietiden.

4. ÄLDRE OCH ÄLDREOMSORG

Stockholm ska vara en stad för alla åldrar. Idag lever många ett aktivt liv allt längre och antalet äldre stockholmare ökar de kommande åren. Vi vill att alla i vår stad ska ha goda förutsättningar för ett självständigt, gott liv långt efter pensionen. För de personer som på grund av hög ålder eller andra orsaker är i behov av hjälp och stöd från äldreomsorgen ska staden möjliggöra en fortsatt hög livskvalitet. Miljöpartiet vill se ett omfattande arbete för att minska ensamheten bland stadens äldre och för att skapa en trygg äldreomsorg med hög kvalitet.

4.1 En stad med äldre stockholmare i fokus

Stockholms stads verksamheter ska ständigt ha med sig ett äldreperspektiv, som utgår ifrån att äldre inte är en homogen grupp utan att det finns många olika individer med helt olika förutsättningar och behov. Framför allt behövs särskilda insatser för äldre med hög ålder, parallellt som staden kan behöva göra vissa insatser för yngre äldre, till exempel möjliggöra för fysisk aktivitet för att förebygga ohälsa i högre ålder.

Vi vill att åldersdiskriminering aktivt ska motverkas och att staden planeras och anpassas för medborgare i alla åldrar. Till exempel behövs fler sittplatser, offentliga toaletter och anpassningar för att minska antalet fallskador. Staden ska underlätta

möjligheterna till fysisk aktivitet för äldre bland annat genom äldreanpassade utegym och utlåning av trehjuliga cyklar.

Vi vill att det ska vara lättare för äldre med hög ålder att få tillgång till olika typer av service som underlättar i vardagen. Staden ska möjliggöra för personer som bor på äldreboenden eller har en funktionsnedsättning att vistas utomhus i både stad och natur. Vi vill satsa mer på att förebygga och motverka alla former av våld mot äldre, såväl psykiskt som fysiskt. Detta gäller i synnerhet äldre med en hög ålder som på grund av en beroendeställning till anhörig eller äldreomsorg i vissa fall kan befinna sig i en särskilt utsatt situation.

Miljöpartiet vill satsa mer på att personer i alla åldrar ska inkluderas i det digitala samhället. Bland gruppen äldre och i synnerhet äldre med hög ålder är erfarenheten av att hantera digital teknik ofta lägre än i samhället i stort. Samtidigt blir det digitala allt mer en grundläggande förutsättning i vårt samhälle. Det skapar stora möjligheter, inte minst i kontakter med vänner och anhöriga. Vi vill utveckla digital verksamhet riktad mot seniorer på aktivitetscenter, mötesplatser och bibliotek. Äldre som har behov av det ska enkelt ska kunna få hjälp och stöd för att hantera digitala problem i hemmet.

Många seniorer engagerar sig i föreningslivet, vilket skapar mervärden för hela samhället. Det är därför viktigt att staden stöttar föreningslivet, inte minst pensionärsorganisationer. Många seniorer vill också engagera sig i samhället inom verksamheter där de kan hjälpa andra. Vi vill att staden ska skapa fler möjligheter till detta. Samtidigt vill vi också se fler projekt och verksamheter som syftar till att skapa möten mellan stockholmare över generationsgränserna.

Ensamhet bland äldre stockholmare, i synnerhet de med hög ålder, är ett växande problem. Många känner sig ensamma och har ett stort behov av gemenskap. Det är därför viktigt att det finns dagverksamheter, aktivitetscenter och möteslokaler för dessa personer i hela staden och att dessa lätt kan nås med kollektivtrafik. Vi vill också att staden ska möjliggöra fler gemensamma aktiviteter för äldre i naturen, till exempel naturpromenader.

Äldre ska erbjudas möjligheter till hälsosam mat, motion och kulturupplevelser. Vi vill utreda möjligheterna till e-baserad hemtjänst som ett komplement till den existerande hemtjänsten. E-baserade tjänster som måltidssällskap eller samtal med en medmänniska bidrar även det till minskad ensamhet och bättre mental hälsa. Staden bör även utreda möjligheten till vårdhundar på särskilda boenden.

4.2 En bra äldreomsorg för Stockholmare

Stadens äldreomsorg, såsom hemtjänst och äldreboenden, ska vara trygg, jämlik, jämställd och likvärdig över hela staden. Livskvalitet och omsorgsmottagarens delaktighet ska vara i fokus. Möjligheten att få äldreomsorg på eget modersmål ska förstärkas. Genom äldreomsorgen ska vi skapa förutsättningar för en glädjefull vardag med möjlighet till festliga inslag.

Under covid-19 pandemin har brister inom äldreomsorgen uppdagats i hela landet. Därför behöver politiken på alla nivåer ta ett helhetsgrepp om de utmaningar som finns att lösa inom äldreomsorgen framöver. Miljöpartiet anser att äldreomsorgen behöver mer resurser, en bättre organisation och ett kompetenslyft för att lösa dessa utmaningar. Samtidigt behöver staden höja sin beredskap. Det måste till exempel finnas säker tillgång till skyddsutrustning för anställda genom ett beredskapslager.

4.3 Personal inom äldreomsorgen

Personalens insatser är centrala för en väl fungerande äldreomsorg. Det är viktigt att det finns tillräckligt med personal och att deras inflytande över arbetssituationen förbättras. Miljöpartiet vill att äldreomsorgen ska ha en god arbetsmiljö där alltid ska vara norm. Arbetsgivaren ska ge personalen arbetskläder. Staden måste ständigt arbeta för att fler undersköterskor utbildas och söker sig till äldreomsorgen.

Det har blivit allt tydligare att styrningen av äldreomsorgen behöver utvecklas, i en tid då verksamheten ställs inför nya utmaningar. Därför vill vi satsa på ledarskapsutbildningar och utbildning i systematisk styrning och uppföljning för chefer inom äldreomsorgen. Vi vill även att fler ungdomar ska få prova på att arbeta inom äldreomsorgen. Befintlig personal ska kompetensutvecklas, till exempel inom språk, demensvård och rehabiliterande arbetssätt.

4.4 En utbyggd äldreomsorg

Antalet personer i behov av äldreomsorg kommer att öka i Stockholm framöver. Därför behövs det mer resurser till hemtjänsten. Fler äldreboenden behöver också byggas, inte minst seniorboenden som man kan flytta till utan ett biståndsbeslut. Miljöpartiet vill se fler generationsöverskridande boendeformer och genomföra ett försök med äldreboende och förskola integrerade i samma fastighet.

Nya äldreboenden ska utformas på ett sätt som gör det lätt för de boende att vistas utomhus och delta i sociala aktiviteter. Vi ser också ett behov av att utveckla demensboenden med ökad tillgänglighet till en säker utevistelse för personer med demens. Det ska vara lätt för anhöriga att komma på besök och sova över. Vi vill se

fler profilerade äldreboenden, till exempel boenden med språk-, hbtqi-, kultur- eller djurprofil.

Miljöpartiet vill att omsorgsmottagaren ska få större inflytande över sin vardag och de insatser som äldreomsorgen tillhandahåller. Därför ska hemtjänsten bygga på så kallad ramtid där de som ges hemtjänst får välja mer själva vad de behöver hjälp med. Vi vill att staden ska göra det enklare för den som har äldreomsorg att välja vilken utförare eller äldreboende som passar för dem. Stadens arbete för att underlätta för fler ideella och idéburna aktörer ska utvecklas.

Vi vill förbättra kontinuiteten inom hemtjänsten, vilket innebär att det ska vara samma personer som besöker en och samma hemtjänstmottagare. Därför behöver organiseringen av hemtjänsten i Stockholms stad ses över för att kunna införa nya arbetssätt som möjliggör detta. Ett förändrat arbetssätt skulle också förbättra samarbetet med sjukvården för en bättre omsorg om den enskilde.

4.5 Ökat stöd till anhöriga

Anhöriga tar ofta ett stort ansvar för att hjälpa och stötta sina närstående när de inte längre klarar sig själva. Staden ska stötta anhöriga som är i behov av information, handledning eller avlastning. Anhörigstödet ska vara flexibelt och individanpassat för att förebygga psykisk och fysisk ohälsa. Vi vill satsa på fler korttidsboenden för avlastning av anhöriga och utveckla den möjlighet till avlastning som kan ges av hemtjänsten.

4.6 En äldreomsorg med livskvalitet

Inom äldreomsorgen ska möjlighet till daglig utevistelse garanteras. Varje stadsdelsförvaltning ska utrustas med till exempel cyklar för att kunna ta de boende på cykelturer. Fler mötesplatser med sociala aktiviteter samt utflykter med kultur- och naturupplevelser ska motverka ensamhet. Vi vill skapa fler generationsöverskridande aktiviteter där äldre och unga kan mötas. Staden ska också underlätta fysisk aktivitet för äldre för att förebygga ohälsa.

Måltiden är en av de viktigaste stunderna på dagen. Maten i äldreomsorgen ska serveras på ett aptitligt sätt och vara god, hälsosam, ekologisk, klimatsmart och näringsrik. Måltidssituation ska vara lugn, trevlig och social. Hänsyn ska tas till medicinska, etiska, kulturella och religiösa skäl. Äldre som bor kvar hemma ska kunna äta på äldreboenden till ett rimligt pris, eller kunna få måltidssällskap genom delvis e-baserad hemtjänst.

4.7 En trygg och säker äldreomsorg

Ingen ska fara illa inom äldreomsorgen i Stockholm. Vi vill att det ska vara lätt att anmäla missförhållanden och de ska utredas och åtgärdas snabbt. Genom bättre samverkan mellan staden och regionens sjukvård ska kvaliteten och patientsäkerheten förbättras. Vi vill särskilt utveckla samverkan mellan äldreomsorgen, närsjukvården och primärvården. Samverkan mellan hemtjänst och sjukvård är viktigt, i synnerhet för att möjliggöra en trygg hemgång för äldre som vårdats på sjukhus.

Äldre med stort vårdbehov ska garanteras en god vårdplanering. Staden ska se över vilken medicinteknisk utrustning som finns på stadens äldreboenden, i syfte att säkerställa att grundläggande vård och rehabilitering kan bedrivas.

Övermedicinering ska motverkas genom kontinuerliga genomgångar av läkemedel på stadens äldreboenden. Det ska finnas tydliga riktlinjer för palliativ vård och eventuella beslut om att sätta in palliativ vård ska ske av läkare på plats.

Vi vill stimulera utvecklingen av välfärdsteknik för att skapa nya lösningar för äldreomsorgen. Vi är positiva till ny teknik inom äldreomsorgen, men det är viktigt att ta hänsyn till såväl integritet som etiska perspektiv hos den enskilde omsorgstagaren. Vi vill också se mer forskningsbaserad utveckling inom äldreomsorgen, för en bättre vård och omsorg. Därför vill vi att Stockholms stad ska ligga i framkant när det gäller att utveckla olika former av äldreforskning med målet att skapa en mer evidensbaserad äldreomsorg med allt högre kvalitet.

5. SOCIAL HÅLLBARHET

Stockholm ska vara en medmänsklig stad som inte låter någon falla mellan stolarna. För Miljöpartiet är det självklart att samhället ska stötta den som under en period behöver stöd ekonomiskt, hjälp med en bostad eller stöttning för att som nyanländ etablera sig i Stockholm. Utsatta barn och vuxna ska fångas upp av samhället. Våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck ska motverkas med kraft. Socialtjänstens medarbetare ska ha goda förutsättningar att genomföra sitt arbete och ge stöd och skydd som gör skillnad för de stockholmare som behöver det.

5.1 Barn och unga ska ha goda uppväxt- och levnadsvillkor

Utsatta barn och unga ska få stöd och skydd så tidigt som möjligt. Socialtjänst, förskola och skola ska samverka, bland annat genom ökad närvaro av socialsekreterare på plats i skolorna och genom fler familjecentraler. Vi vill också etablera fler så kallade Community centers, som erbjuder uppsökande, förebyggande och stödjande verksamheter samlade under ett och samma tak. Barn och unga som är placerade i familjehem eller HVB (Hem för vård och boende) ska ha en trygg tillvaro och få mer hjälp att klara skolan.

Allt fler unga mår dåligt. Ingen ska behöva vänta på att få rätt hjälp och stöd och därför vill vi stärka skolornas elevhälsoteam i deras arbete. Socialtjänsten ska alltid utreda vilka konsekvenser ett beslut kan få för de barn som berörs, och barns erfarenheter ska tas till vara på när socialtjänstens insatser planeras och följs upp.

Vi i Miljöpartiet vill att barnfattigdomen ska bekämpas. Barn som växer upp i familjer med en svår ekonomisk situation ska få stöd. Staden ska erbjuda ett rikt utbud av kostnadsfria fritids- och kulturaktiviteter för barn, särskilt under loven.

5.2 Motverka våld och sexuellt förtryck

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är allvarliga samhällsproblem som drabbar framför allt kvinnor och flickor. Stockholmare som utsätts för våld ska få det stöd och skydd som de behöver. Ingen ska tvingas att leva kvar i en våldsamt relation.

Vi vill att våldsutsatta personer ska ha en ordnad boendesituation på plats när placeringen på ett skyddat boende upphör. Antalet genomgångsbostäder och försökslägenheter, som är ett steg mot en varaktig bostad, ska öka. Fler våldsutsatta kvinnor ska få förtur till en bostad. Miljöpartiet vill att staden, i samverkan med Region Stockholm, ska inrätta ett särskilt center för personer som har blivit utsatta för sexuellt våld oavsett relation, där all stöd och hjälp är samlad.

Att utöva våld är ett brott. För att våld och förtryck ska upphöra behöver bakomliggande strukturer och destruktiva maskulinitetsnormer förändras. Det förebyggande arbetet ska påbörjas redan i förskolan och även finnas inom föreningslivet och idrotten. Vi vill även stärka socialtjänstens arbete för att motivera våldsutövare till att ändra sitt beteende och sluta utöva våld.

De stockholmare som lever i en hederskontext och är under ständig kontroll såväl i hemmet som i skolan och på fritiden ska få makt över sina egna liv. Stadens

verksamheter ska stå på de utsattas sida och särskilt skydda de som riskerar att utsättas för könsstympning, giftas bort och i värsta fall hotas till livet.

Vi vill att staden ska stärka sin samverkan med civilsamhället runt de personer som har tvingats fly från en hederskontext och tvingats bryta med sin släkt. De ska få särskilt stöd för att klara av att påbörja ett nytt liv.

5.3 Arbete mot prostitution och människohandel

Prostitution och människohandel i sexuella ändamål är andra former av våld som särskilt drabbar kvinnor och flickor. De senaste åren har dessa företeelser flyttat från gatan till nätet och nya grupper hamnar i utsatthet, till exempel ensamkommande barn och unga män. Vi vill stärka och utveckla det uppsökande arbetet i nära samarbete med polis och civilsamhälle, erbjuda skydd och stöd för de som utsätts samt arbeta för att de ska få en väg ut ur sin situation. Vi vill att den verksamhet i staden som arbetar för att sexköpare ändrar sitt beteende och slutar begå sexköpsbrott ska bli regional för att nå fler.

5.4 Alla har rätt till en bostad

Ingen ska behöva vara hemlös i Stockholm. Personer i hemlöshet med social problematik ska kunna få en bostad i kombination med anpassat stöd för att klara av att bo på egen hand, enligt den så kallade Bostad Först-modellen. En bostad är en förutsättning för att kunna påbörja ett självständigt liv. För att förebygga hemlöshet ska det vara lätt att få råd och stöd kring ekonomi samt boende och socialtjänsten ska samverka med bostadsbolag för att förebygga vräkningar.

Alla barn i Stockholm ska kunna växa upp i ett tryggt boende. Barnfamiljer ska inte vräkas från de allmännyttiga bostadsbolagen och staden ska göra allt som är möjligt för att förhindra vräkningar från privata fastighetsägare. Barnfamiljer ska alltid få, även vid akuta och kortsiktiga placeringar, boendelösningar som funkar utifrån ett barnperspektiv. Vi vill inte att marknadshyror införs i Stockholm.

LSS- bostäder ska vara en självklar del av ett Stockholm som växer. Vi vill också att fler personer med funktionsnedsättning ska kunna välja eget boende.

5.5 Socialt skyddsnät

Samhällets sociala skyddsnät ska finnas när människor behöver stöd och hjälp, tillfälligt eller mer långsiktigt. Därför vill vi stärka insatser såsom god man och

förvaltare samt anhörigstöd. Vi vill även förstärka insatsen personligt ombud för personer med bland annat psykisk ohälsa.

Grundläggande förutsättningar för att leva ett självständigt liv i dagens samhälle är att kunna resa kollektivt och att kunna bruka digitala tjänster. Miljöpartiet vill att ekonomiskt bistånd ska vara på en rimlig nivå och inkludera SL-kortet samt en kostnadstäckning för bredband.

Ingen människa ska särbehandlas eller stängas ute från delaktighet på grund av dess funktionsförmåga. Vi vill att insatserna med personlig assistans och ledsagning ska vara flexibla och kunna utformas utifrån personens behov och önskemål.

När olika delar av samhället samverkar kan vi skapa ett starkare socialt skyddsnät. I detta arbete spelar civilsamhället en viktig roll. Miljöpartiet vill stärka Stockholms stads arbete med och stöd till organisationer inom civilsamhället som kompletterar socialtjänstens insatser och når ut till grupper som staden inte når.

5.6 Missbruk och beroende, psykisk ohälsa

Det förebyggande arbetet mot missbruk och beroende behöver starta i skolan. I ett tidigt skede måste vi upptäcka personer, särskilt barn och unga, som är i riskzonen så att de kan få rätt stöd och hjälp. Socialtjänsten ska både kunna hjälpa personer med missbruksproblematik och anhöriga, akut och långsiktigt. Det förebyggande arbetet mot droger omfattar även arbetet med att motverka själva droghandeln genom samverkan med polis och civilsamhälle.

Arbetet med återhämtning och rehabilitering ska moderniseras för att bättre möta individens behov. Vi ska därför erbjuda fler lågröskelaktiviteter och mötesplatser. Vi vill också utveckla arbetet med så kallad Peer support där individen får stöd av andra som har erfarenhet av psykisk ohälsa och återhämtning.

Samordningen mellan äldreomsorg och missbruks- och beroendevård behöver förbättras. Hemtjänstpersonal ska inte stå ensamma vid missbruks- eller beroendeproblematik. De äldre omsorgsmottagare som är berörda ska få adekvat hjälp av rätt personal.

5.7 Socialpsykiatri och stöd vid psykisk funktionsnedsättning

Socialpsykiatrins insatser för att personer med psykosdiagnos och andra med psykisk funktionsnedsättning ska få möjlighet att leva ett gott och mer självständigt liv behöver stärkas. Det gäller resurserna till träfflokaler, boendestöd, sysselsättning och gruppboenden. Verksamheten Personligt ombud behöver större resurser, för att

kunna ge personer med psykisk funktionsnedsättning möjlighet att ta del av samhällets utbud på jämlika villkor.

Alla psykiskt funktionsnedsatta som nu är utplacerade på HVB-hem långt från Stockholm ska ha möjlighet att bo inom staden eller närområdet. Närstående till psykiskt funktionsnedsatta, som ofta gör de viktigaste insatserna, måste ges ökat stöd. Kommunens socialpsykiatri bör också integreras med regionens specialistpsykiatri.

5.8 Utveckla arbetet för utsatta EU-medborgare

Vi vill att staden stärker sitt arbete för utsatta EU-medborgare som vistas tillfälligt i Stockholm. För Miljöpartiet är det självklart att utsatta EU-medborgare ska få akut nödhjälp och sovplats i Stockholm, särskilt under kalla vinternätter. Vi vill ha fler specialiserade socialsekreterare med relevant språkkompetens som kan ge stöd och vägledning och vars insatser motverkar arbetskraftsexploatering och utsatthet för prostitution och våld.

Stadens arbete med jobbrådgivning och dagverksamhet dit utsatta EU-medborgare kan vända sig för att få stöd, äta en måltid och tvätta kläder, ska fortsätta.

Miljöpartiet vill utöka stödet till organisationer i civilsamhället som arbetar lokalt i Stockholm såväl som i berörda ursprungsländer. Vi vill även förstärka samarbetet med socialtjänsten i ursprungsländerna för att stödja uppbyggandet av ett fungerande socialt skyddsnät på plats.

5.9 Stärka inkluderingen för nya stockholmare

Människor som har flytt från krig och förföljelse ska kunna bygga upp ett nytt och tryggare liv i vår stad. Extra utsatta grupper såsom hbtqi-personer ska garanteras ett boende som är tryggt för dem. Asylsökande barn som bor i staden ska garanteras plats i förskola och skola.

Tidiga och snabba insatser är avgörande för en god etablering. Miljöpartiet vill stärka medborgarkontoren att bättre kunna ge stöd till nyanlända stockholmare, bland annat genom en utökad samhällsvägledning som erbjuds på flera olika språk.

Staden ska ge en bred, verklighetsbaserad och omfattande samhällsorientering som ger den nyanlände en rättvisande bild av svenska samhället samt vilka rättigheter och skyldigheter man som individ har. För att underlätta och snabba på vägen in i arbetslivet vill vi satsa på mentorskap och studievägledning gärna i samverkan med civilsamhället.

Nyanlända ska ges stöd för att så snabbt som möjligt få en egen försörjning och bostad. Språkinläring ska enkelt kunna kombineras med yrkesstudier. Genom samarbete mellan Arbetsförmedlingen, stadens jobbtorg och samarbete med civilsamhället och andra organisationer vill vi att fler utbildningsmöjligheter och bättre matchning ska kunna erbjudas tidigare

Vi vill öka samverkan med organisationer som bedriver verksamheter för nyanlända, och göra det lätt för lokalsamhället att engagera sig i mottagandet.

5.10 Ensamkommande barn

Miljöpartiet vill att Stockholms stad ska erbjuda alla ensamkommande barn en utökad samhällsintroduktion av hög kvalitet, deltagande i ett mentorsprogram samt möjlighet att göra praktik. Vi vill fortsätta arbetet med stärkt studievägledning för ensamkommande. Civilsamhällets aktörer behöver involveras för att skapa plattformar för ensamkommande barn och unga att skapa nätverk och ha en rik och meningsfull fritid.

Många ensamkommande barn och unga lider av psykisk ohälsa. Insatser för att motverka detta kan vara avgörande för deras framtida liv. Människor som möter dessa barn behöver utökad kunskap för att kunna se tecken på och förebygga psykisk ohälsa. Därför måste stadens samarbete med barn- och ungdomspsykiatri utvecklas.

5.11 Arbete mot segregation, gängkriminalitet och skjutningar

Segregationen är en av Stockholms största utmaningar. Vi vill bygga stadsdelar med blandade bostadstyper och ett levande näringsliv samt skapa mötesplatser mellan och inom bostadsområden för att få stockholmare oavsett bakgrund att mötas.

Vi måste förhindra att unga rekryteras in i kriminalitet. Miljöpartiet ser att skolan spelar en nyckelroll i det brottsförebyggande arbetet. Vi vill förstärka satsningar på att alla barn ska klara skolan och att unga människor ska känna framtidstro.

Alla barn, oavsett var de bor, ska ha möjlighet till en meningsfull fritid. För att stödinsatser för unga som mår dåligt eller riskerar att hamna i kriminalitet ska kunna sättas in tidigt vill vi se fler fältassistenter.

Fler vuxna ska vistas i offentliga miljöer på kvällar och helger, både vuxna som arbetar inom staden och andra vuxna såsom föräldragrupper, samtidigt som vi genomför fler trygghetsvandringar.

Den organiserade brottsligheten är ett hot mot demokratin. Skjutningar, öppen narkotikaförsäljning och bedrägerier mot välfärden äventyrar förtroendet för samhället och rättsstaten. Den innebär också tragedier och ett oerhört lidande för de personer som drabbas direkt, för mammor som förlorar en son, för barnfamiljer som berövas en förälder och för unga som sörjer ett syskon eller en nära vän. Staden ska erbjuda ett gott och flexibelt stöd till anhöriga som mist sina nära i dödsskjutningar.

Vi behöver förstärka dialogen med medborgarna och skapa tillit till samhället. Miljöpartiet vill att fler myndigheter ansluter sig till den samverkan som Polisen leder, för att skapa en bred front mot den organiserade brottsligheten. Vi vill se ett utökat samarbete mellan stadens verksamheter, såsom skola och socialtjänst, men även mellan andra myndigheter och civilsamhället.

Samhället vinner när en kriminell person byter livsstil. Vi ska erbjuda stöd och skydd till den som vill lämna en kriminell livsstil. Avhopparverksamheten ska stärkas genom att bredda målgruppen och vi behöver ytterligare samverkan med och stöd till civilsamhället som finns inom detta område.

6. MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, DEMOKRATI OCH ALLAS LIKA RÄTTIGHETER

Stockholm ska vara en stad som ligger i framkant med arbetet för mänskliga rättigheter. Kön, etnisk bakgrund, könsöverskridande identitet och uttryck, religion, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller ålder ska aldrig vara hinder för att någon ska kunna utvecklas och leva det liv som den önskar. Vi vill synliggöra och motarbeta all form av diskriminering och rasism. Stockholm ska vara en stad som håller ihop. Vi vill med kraft bekämpa de påtagliga skillnader i livsvillkor och hälsa som finns mellan människor i olika delar av staden.

6.1 En stad som präglas av jämställdhet och mångfald

Miljöpartiet är ett feministiskt parti. För oss är det självklart att strävan efter en jämställd stad ska genomsyra all verksamhet i Stockholm, i allt från lönesättning till hur våra gemensamma resurser fördelas.

Staden ska erbjuda en god arbetsmiljö och arbetsplatser fria från diskriminering och sexuella trakasserier. Att arbeta med jämställdhets- och mångfaldsplaner är en viktig del av jämställdhetsarbetet.

Arbetet för jämställdhet och mångfald ska starta redan i förskola och skola genom en normkritisk pedagogik som motverkar begränsande stereotyper och könsroller och föreställningar. Skolan ska bidra till att skapa en samtyckeskultur och lära ut vad samtycke är. Vi vill även möjliggöra för vårdnadshavare att kunna dela upp kostnader kopplade till barnens aktiviteter inom stadens verksamheter för att ge bättre förutsättningar till en jämställd ekonomi.

Sexualisering av kvinnor i det offentliga rummet är ett problem som bidrar till en skev kvinnobild. Därför ska staden inte tillåta sexistisk reklam på de reklamtyper som staden har rådighet över.

Arbetet för att motverka mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, ska fortsätta med kraft. I det akuta skedet ska socialtjänsten alltid verka för att ge skydd och stöd till den som utsatts för våld men också ge stöd efter att personen lämnar ett skyddat boende.

Vi vill fortsätta arbetet för att stärka de nationella minoriteternas rättigheter i nära dialog med representanter för respektive minoritetsgrupp. Det handlar bland annat om att säkerställa rätten till modersmålsundervisning samt tillgång till förskolan och äldreomsorg på olika minoritetsspråk.

Vi vill underlätta processen för ansökan om kulturstöd så att fler föreningar ges möjlighet att ansöka om bidrag för att förmedla de nationella minoriteternas kultur. De nationella minoriteterna och deras kultur och historia ska synliggöras för övriga

stockholmare. Miljöpartiet vill även kraftigt förbättra arbetet med att tillvarata den romska minoritetens rättigheter, med särskilt fokus på kvinnor, barn och unga.

Diskriminering och rasism som har samband med etnisk tillhörighet är en del av många stockholmares vardag, Rasism är oförenligt med ett samhälle där alla ska leva på lika villkor. Vi kommer därför fortsätta att arbeta för att Stockholms stads verksamheter ska motverka alla former av rasism.

En viktig utgångspunkt i det arbetet är framtagandet av jämlikhetsdata där deltagandet sker frivilligt och anonymt. Jämlikhetsdata bidrar till att synliggöra strukturella skillnader i vår stad och skapar en grund för vilka åtgärder som behöver komma till för att öka jämlikheten. Vi vill att det ska jobbas mer med antidiskrimineringsvillkor i stadens offentliga upphandlingar.

6.2 En hbtqi-vänlig stad

Människor ska accepteras för vilka de är och inte begränsas av fördomar och normer. Vi vill att arbetet för att höja hbtqi-kompetensen i Stockholms stads verksamheter ska utökas, inte minst i skolan som ska vara en trygg plats för alla elever. Tack vare Miljöpartiet har Stockholm tagit fram en egen diplomutbildning inom hbtq. Nu vill vi se till att alla stadens verksamheter blir diplomerade.

Vi ser att fler invånare behöver ha tillgång till frizoner där de kan känna sig trygga och slippa bli ifrågasatta på grund av sin sexuella läggning, könsöverskridande identitet eller könsuttryck. Vi vill erbjuda mötesplatser för hbtqi-personer i alla åldrar och oavsett funktionsnedsättning. Stockholms stad ska ta ett särskilt ansvar och avsätta medel för att möjliggöra aktiviteter specifikt riktade till transungdomar. När idrottslokaler planeras ska staden se till att det finns särskilda omklädningsrum för de som vill byta om enskilt.

6.3 En stad för alla oavsett funktionsförmåga

Alla människor i Stockholm ska ha möjlighet att delta i samhällslivet. Ingen ska särbehandlas eller stängas ute från delaktighet på grund av dess funktionsförmåga. Ingen stockholmare ska begränsas på grund av fördomar baserade på funktionsförmåga. Vi vill motverka all form av funkofobi och funktionsmaktsordningen ska ständigt problematiseras och utmanas.

Det är viktigt att kommunala insatser tar hänsyn till individens önskemål, behov och förutsättningar. Därför ska Stockholms stad vara en ledande kraft för att ge personer med funktionsnedsättning tillgång till moderna hjälpmedel som gör att de kan leva självständigt. Ledsagning och personlig assistans ska vara flexibla insatser som individen själv kan utforma och styra över så att alla kan delta i samhällslivet på lika villkor.

En bostad är en grundläggande del i ett fritt och aktivt liv. Staden har tagit steg framåt för att öka byggtakten av särskilda bostäder, men mer behöver göras. Vi vill att fler ska kunna välja att bo i en egen lägenhet som anpassas efter den enskildes behov. Stadens insatser för personer med funktionsnedsättning ska präglas av ett tydligt brukarperspektiv där enskilda individer har insyn och inflytande över beslut som berör dem.

6.4 Lokal demokrati och medborgarinflytande

Beslut ska fattas så nära de människor som berörs som möjligt. En deltagande demokrati kräver lättillgänglig information, en levande politisk debatt och möjlighet för medborgare att lyssna på sammanträden och lämna egna förslag till politiska församlingar.

Stadsdelarna stärks av det lokala engagemanget från medborgare, föreningar, näringsliv och lokala politiker. Vi vill att medborgardialog, medborgarbudgetar och lokala rådslag ska användas oftare och att fler ska känna till och använda möjligheten att lägga medborgarförslag.

Medborgarkontoren ska erbjuda god service till stadens invånare och konsumentvägledningen ska vara lättillgänglig. Vi vill att viktig samhällsinformation ska tillgängliggöras på de språk som är representativt för stadsdelen och att språket som används ska eftersträva att vara enkelt och begripligt.

Det ideella föreningslivet har stor betydelse för demokratins utveckling. Stöd och bidrag från staden är viktigt för föreningslivet. Staden ska säkerställa att stöd och bidrag fördelas på ett demokratiskt och jämställt sätt. Bidrag ska gå till föreningar

som verkar för jämställdhet och står för demokrati, mångfald och alla människors lika värde. Staden ska inte ge bidrag till föreningar som inte tar tydligt avstånd från våldsbejakande extremism.

6.5 En stad där alla känner sig trygga

Stockholm ska vara en trygg stad att bo och vistas i. Det förebyggande och uppsökande arbetet från socialtjänst, skola och andra aktörer behöver därför utvecklas och stärkas. Miljöpartiet vill att olika delar av staden ska samarbeta mer och arbeta gemensamt med trygghetsskapande åtgärder. Det är inte minst viktigt att skolan och socialtjänsten samverkar i det förebyggande arbetet med barn och unga som befinner sig i social utsatthet eller i riskzonen för kriminalitet.

Runt om i staden tas lokala initiativ för att skapa mer trygghet och för att förebygga våld och sociala problem. Vi vill att staden stöttar dessa initiativ och samarbetar mer med det lokala civilsamhället i det trygghetsskapande arbetet.

Stockholm behöver fler poliser och vi arbetar aktivt gentemot stat och regering för att det ska bli verklighet. För att minska återfall i brottslighet efter avtjänat straff är det viktigt att samhället stöttar individen i att lämna den kriminella banan och skapa sig en meningsfull tillvaro för att starta ett nytt liv. Staden ska tillsammans med kriminalvården och civilsamhället samverka för att åstadkomma detta.

7. BOSTAD OCH STADSPLANERING

Stockholm är en levande stad. Som sådan förändras behoven vad gäller stadens bostäder, arbetsplatser, resmöjligheter, service och mötesplatser. Miljöpartiet vill att Stockholm ska bli en världsledande stad vad gäller framsynt, demokratisk och hållbar stadsplanering, en stad med fortsatt mycket grönska och vattenkontakt, ett Nordens Venedig. Det som byggs, ska byggas yteffektivt, kollektivtrafiknära och klimatsmart samt med blandade uttryck och boendeformer. Det som finns byggt ska förvaltas med omsorg och då förnyelse behövs ska sådan ske med kvalitet och kunskap som ledord.

7.1 Ett Stockholm som växer

Alla har rätt till en bostad. Vi vill bygga och tillskapa fler bostäder som alla, oavsett ekonomiska eller sociala resurser har möjlighet att efterfråga. Stadens goda livsmiljöer med natur, kulturvärden och närhet till vatten ska stärkas och göras tillgängliga. Det ska finnas gott om sociala och kulturella mötesplatser i varje stadsdel. Staden ska bidra till att minska isolering och utanförskap. Därför värnar vi lokala kulturhus, kaféer, teatrar, biografier, stadsodlingar och samlingslokaler.

Stockholm ska kunna erbjuda en mångfald av bostäder, allmänna platser, grönska och arbetsplatser. Vi vill att det byggs hyresrätter i de områden som i dag domineras av bostadsrätter och tvärtom. Vi vill nyttja redan exploaterade områden med befintlig infrastruktur bättre, genom att bland annat utveckla koncept för varsam förtätning i småhusområden.

Särskilda boenden såväl som skolor, förskolor, idrottsplatser och service ska planeras tidigt. Planeringen av gator, offentliga ytor, kvarter och service ska utgå ifrån barnen och de äldres behov. Vi vill även levandegöra platser genom fler torg, parker, gågator, inbjudande kajer och badplatser.

Miljöpartiets Stockholm är en storstad full av liv och rörelse med sociala och kulturella mötesplatser i alla stadsdelar. En stad där människor inte bara bor utan lever och trivs. Stockholmare som möts, umgås och tar del av kultur och restaurangliv gör staden till en mer levande plats. Miljöpartiet vill kombinera en levande stad med tydliga bulleråtgärder såsom gröna bullerväggar och fler bullersäkrade byggnader då alltför många stockholmare idag utsätts för skadliga bullernivåer.

7.2 Närhet till grönska

Vi vill förena bostadsbyggande med ett starkt värnande om stadens grönska och natur. Genom klok planering kan såväl natur som naturliga höjdskillnader bevaras och kombineras med bostadsbyggandet. Koloniträdgårdars grönska är viktig både för klimatet och för rekreation. Därför vill vi gärna se fler koloniträdgårdar och odlingslotter i staden.

Om grönytor tas i anspråk för byggande måste ny värdefull grönska tillföras för att bibehålla den biologiska mångfalden och spridningskorridorerna för växter och djur, så kallad grönytekomensation. Stockholm ska ha höga kvalitetskrav på nya bostäder och bostadsområden. Barnvänlighet är ett krav. Ljusa och gröna bostadsgårdar, parker och naturområden är ett måste, likaså rymliga gårdar för förskolor och skolor.

Befintlig grönstruktur inne i bostadsområden är en tillgång för en god boendemiljö. Undersökningar visar att en fungerande närpark bör ligga inom femtio meter från boendet och värdet av bostadens naturnärhet samt biologisk mångfald och ekosystemtjänster i området ska vägas in och tydliggöras i den ekonomiska kalkylen för eventuella byggprojekt på grönmark.

7.3 En välkomnande stad

Miljöpartiet arbetar för att Stockholm ska fortsätta vara en välkomnande stad där alla trivs, känner sig trygga och har råd att bo och leva. Därför behöver vi öka byggtakten för bostäder med ett särskilt fokus på resurssvaga hushåll.

Stadens allmännytta, det vill säga de offentligt ägda bostadsbolagen Familjebostäder, Svenska Bostäder och Stockholmshem samt stadens bostadsförmedling spelar en avgörande roll i detta arbete. Därför vill Miljöpartiet att allmännyttans bostäder fortsatt tillhör det allmänna och inte säljs till privata ägare, genom så kallade beståndsförsäljningar. Ombildningar kan fylla ett syfte att få till ett mer blandat bestånd i ytterstaden, men för att stärka allmännyttan framöver säger Miljöpartiet nej till ytterligare ombildningar av hyresrätter i allmännyttan kommande år.

Alla ska kunna ha råd att bo i Stockholm. Vi vill pressa boendekostnader genom att ställa krav på rimliga hyror och priser vid nybyggnation via tydliga villkor i samband med markanvisningar och där dagens stora vinster vid byggandet minskar till förmån för en god boendemiljö.

Miljöpartiet vill att minst hälften av alla bostäder som byggs i staden ska vara hyresrätter. Allmännyttans vinstkrav ska hållas låga för att gynna fler boenden som alla Stockholmare kan ha råd med, och marknadshyror ska inte införas. Vi vill också att villkoren för andrahandsboenden stärks.

Stockholm ska vara en stad som välkomnar alla. Därför ska stadsplaneringen utgå från ett tydligt tillgänglighetsperspektiv. Staden har tagit steg framåt för att öka byggtakten av särskilda boenden, men mer behöver göras. Särskilt anpassade bostäder för stockholmare med funktionsnedsättningar, så kallade LSS-bostäder, ska vara en självklar del i stadens bostadsplanering. Fler personer med funktionsnedsättningar ska kunna bo i en egen bostad.

Vi vill bygga fler bostäder för studenter till rimliga kostnader. Att inte hitta en bostad ska aldrig behöva vara en anledning till att en student måste tacka nej till sin utbildning.

7.4 En trygg och tillgänglig stad

Miljöpartiet vill att Stockholm ska vara en trygg stad för alla. Ingen ska vara rädd att vistas på stan, promenera hem eller känna otrygghet i sitt bostadsområde.

Utformningen och planeringen av stadens offentliga rum såsom torg och gator ska bidra till att öka känslan av trygghet.

Genom att bygga en blandning av bostäder, affärer, lekplatser och arbetsplatser skapas naturliga flöden av människor på dygnets alla timmar och områden upplevs mindre öde och otrygga. Vi vill här att staden särskilt verkar för riktade insatser för att kvinnor och flickor ska använda och känna sig trygga i det offentliga rummet.

Förbättrad belysning gör promenadstråken mindre mörka och tryggare. Med ett tydligt fokus på minskad nedskräpning och effektiv klottersanering blir stadsmiljön både trivsammare och tryggare.

Miljöpartiet vill skapa fler boendelösningar för socialt utsatta invånare, till exempel genom att erbjuda fler bostäder enligt modellen Bostad Först och genom att utöka antalet sociala bostäder som staden kan förmedla. Sociala behov ska beaktas redan när vi bygger ut staden. Staden och stadens bostadsförmedling ska tydligt bidra till att skapa och förmedla bostäder till de som står långt ifrån en egen bostad, inte minst våldsutsatta kvinnor och familjer.

7.5 Miljövänlig stadsplanering

En grön stadsplanering kombinerar en tät bebyggelse med grönska och klimatsmarta lösningar. En tät grön stad ger många positiva mervärden såsom lägre energianvändning, kortare resor och mindre klimatutsläpp. Både nya byggnader och offentliga rum ska vara av hög kvalitet, vilket gör dem långsiktigt hållbara. Rivning av byggnader ska i största mån undvikas till förmån för upprustning och renoveringar.

Vår stadsplanering minskar stockholmarnas beroende av bilen. Nya bostadshus ska byggas med låga parkeringstal och fastighetsägare ska i första hand möjliggöra klimatsmarta transportlösningar. Varje parkeringsplats i ett nytt bostadshus kan kosta flera hundra tusen kronor att bygga. Kostnaderna för att bygga och underhålla parkeringsplatser ska betalas av den som använder ytan och inte belasta andra hyresgäster eller skattebetalare.

För att möjliggöra fler bostäder vill vi utveckla hållbara förtätningsstrategier. Vi vill bygga nära kollektivtrafik samtidigt som vi bibehåller den stadsnära naturen. Kontor kan byggas om till bostäder vilket också bidrar till en mer blandad stad. Genom att

omvandla trafikleder till stadsgator kan vi bygga tusentals nya bostäder som även ger levande bottenvåningar med caféer och butiker. Fler stadsgator ger i sin tur förutsättningar för ny kollektivtrafik.

Vi kommer fortsätta arbeta för att Bromma flygplats ska omvandlas till en grön stadsdel med 30 000-50 000 nya bostäder. Vi vill att flygplatsen läggs ner så snart som möjligt och att planeringen av nya bostäder påbörjas nu.

Hälften av de klimatutsläpp en byggnad skapar under hela sin livslängd släpps ut redan i byggskedet. Därför ser Miljöpartiet att klimatutsläppen från nybyggnation måste minska. Staden ska ställa höga miljö- och energikrav med utgångspunkt i byggnadens hela livslängd, så kallade livscykelanalyser. För att begränsa klimatpåverkan i byggskedet vill vi bygga fler bostäder i trä, kräva hållbara transporter vid byggnation och säkerställa att mer byggmaterial återanvänds och återbrukas.

Vi vill att solceller blir norm på nyproducerade byggnader. Staden måste göra det enklare att installera solceller och själva ligga i framkant. Staden ska därför sätta upp solceller på fler av sina egna byggnader. Stockholms allmännyttiga bolag ska bygga smarta och effektiva bostäder ur energisynpunkt, så kallade nollenergihus och passivhus. Det är viktigt att stadsmiljön utformas så att hänsyn tas till kommande förändringar i klimatet som skyfall och värmeböljor.

Ny bebyggelse ska i första hand lokaliseras till redan exploaterad och hårdgjord mark. Genom att så långt som möjligt värna befintlig grönstruktur blir förutsättningarna bättre för lokalt omhändertagande av stora vattenmängder. Ett stort inslag av träd och grönytor innebär också ett bättre lokalklimat i staden under heta sommarmånader.

7.6 Låt invånarna delta i planeringen

Ett bostadsbyggande ställer krav på en transparent och tydlig dialog med stockholmarna. Miljöpartiet verkar för nya metoder för samråd och medborgardialog i syfte att nå fler invånare, tidigt i processen. Vi tror att öppnare dialoger minskar konflikterna och möjliggör snabbare planering.

Hela stadsbyggnadsprocessen ska vara enkel att följa digitalt och det ska vara lätt att hitta kontaktuppgifter till rätt instans inom staden. Genom att vara mer lyhörda för stadens alla organ och ge bland andra stadsdelsnämnderna större tyngd i planeringen kan vi öka den lokala demokratin.

Allt fler efterfrågar idag alternativa boendeformer bortom de traditionella formerna. Det moderna kollektiva boendet skapar stora sociala vinster för de enskilda. Ett kollektivt boende innebär även ett klokare och större samnyttjande av gemensamma resurser. Vi vill därför att kollektivhus, byggemenskaper, kompiskontrakt och kooperativa hyresrätter ska bli vanligare.

7.7 Hållbar förvaltning och upprustning

Många av stadens bostäder och fastigheter, särskilt i ytterstaden, har ett stort renoveringsbehov. Miljöpartiet vill att de ska rustas upp på ett hållbart sätt. Genom klok renovering kan byggnaders energianvändning och klimatutsläpp minska.

Det är klimat- och miljösmart att bygga om, bygga på och bygga till men inte att riva. Vi vill att rivningar av fungerande byggnader som kan rustas upp och renoveras ska undvikas, båda för att minska klimatutsläppen och för att bevara kulturhistoriska värden.

Den ekonomiska hållbarheten ska stärkas på flera sätt. Större dyra renoveringar kan undvikas genom ett smart löpande underhåll av fastigheter som behåller husens standard över tid. Den sociala hållbarheten ska öka vid renoveringar och upprustning. Boende ska ges inflytande över förändringar, involveras tidigt och kunna anställas som lokal arbetskraft. Lokala centrum och torg utgör viktiga mötesplatser och ska vara till för alla.

Vid renoveringar ska de allmännyttiga bostadsbolagen upphandla gemensamt och ge hyresgästerna ökat inflytande på renoveringsnivån för att därmed kunna påverka sin framtida hyra.

8. ARBETSMARKNAD OCH NÄRINGSLEV

Din bakgrund eller vem du är ska inte avgöra vad du vågar drömma om eller förverkliga i din framtid. Miljöpartiet vill verka för en välfungerande och inkluderande arbetsmarknad för alla Stockholms invånare. Covid-19 pandemin har slagit hårt mot redan utsatta grupper i samhället och stora arbetsmarknadsinsatser kan komma att bli extra viktiga framöver.

8.1 En inkluderande arbetsmarknad

I ett grönt Stockholm har alla en väg in och en plats på arbetsmarknaden. Vi vill skapa fler vägar till jobb och prioritera de grupper som står längst från arbetsmarknaden. Klimatomställningen ger många nya gröna jobb och via vuxenutbildningen formar vi framtidens utbildningsspår för att säkra behovet av ny kompetens.

Språket är avgörande för människors väg in i samhälle och arbete. Svenska för invandrare (SFI) är därför en av de viktigaste åtgärderna för att korta vägen till jobb. Vi vill bredda utbudet av kombinerade SFI och yrkesinriktade utbildningar för att förbättra matchningen på arbetsmarknaden och snabbare tillvarata nyanländas kompetens.

Med hjälp av digitala och moderna hjälpmedel vill Miljöpartiet skapa bättre förutsättningar i arbetslivet för personer med funktionsnedsättning. Stockholm ska ha en välfungerande vuxenutbildning, som är öppen för alla hela livet och håller hög kvalitet.

Människor med svårigheter på arbetsmarknaden ska erbjudas individuellt stöd såsom en förnyad, innovativ och jämlik studie- och yrkesvägledning, kompetensutveckling, mentorskap, utbildning och praktik. Arbetslösa ska erbjudas ”en väg in” genom samordning och genom att placera flera olika typer av stöd i samma lokaler.

På dagens arbetsmarknad är det ofta svårt att få ett jobb redan från 40-årsåldern. Vi vill därför att det görs riktade arbetsmarknadsinsatser inom högre åldersgrupper som står långt från arbetsmarknaden. Möjligheterna till ett livslångt lärande ska ökas genom att underlätta för personer i alla åldrar att utbilda sig och byta yrkesbana.

8.2 En arbetsmarknad för unga

Många unga stockholmare etablerar sig på arbetsmarknaden utan större svårigheter, men för tre grupper är det svårare att få jobb; unga med funktionsnedsättning, unga

utrikesfödda och unga som inte fullföljt gymnasiet. Miljöpartiet vill därför se en särskild satsning för dessa grupper och förbättra deras förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden.

Satsningen ska innehålla uppsökande verksamhet, individuella utvecklingsplaner, utbildning, exempelvis via folkhögskolor, särskilt stöd till ungas entreprenörskap samt samarbete med ideella organisationer och näringsliv. Vi vill erbjuda fler praktikplatser och fler Stockholmsjobb som är en typ av anpassade visstidsanställningar för individer långt från arbetsmarknaden.

8.3 Fler sociala företag

Vi vill främja och underlätta för så kallade sociala företag att utvecklas och växa. Syftet med sociala företag är att lösa en samhällsutmaning, som att minska utanförskap och integrera människor i samhället, där resultatet mäts i samhällsnyttiga mål och ekonomiskt överskott återinvesteras i verksamheten.

I ett arbetsintegrerande socialt företag (AFS) är syftet att hjälpa människor till arbete genom att driva företag. Det ger långtidsarbetslösa möjligheter att få arbeta, tillhöra ett sammanhang och bidra till samhället. Vi tror att sociala krav vid upphandlingar är ett bra konkret sätt för att främja framväxten av fler sociala företag.

8.4 Nyanlända ska snabbt komma in i samhälle och arbetsliv

Tidiga och snabba insatser är avgörande för en god etablering. Det innefattar stöd för att möjliggöra en egen bostad och egen försörjning, kombinerat med språkstudier. Medborgarkontoren ska stärkas för att bättre kunna ge alla nyanlända stockholmare samhällsvägledning och annat stöd.

Den samhällsorientering som erbjuds nyanlända måste ske i samverkan med myndigheter och civilsamhälle, med fler konkreta möten för en förbättrad samhällsorientering. Vi vill även öka samverkan med idéburna organisationer som bedriver verksamheter för nyanlända, och göra det lätt för lokalsamhället att engagera sig i mottagandet.

8.5 Stockholms stad som arbetsgivare

Stadens personal är kommunens främsta resurs. Som arbetsgivare ska staden erbjuda en god arbetsmiljö med trygga anställningar och bra arbetsvillkor.

Personalens inflytande över sin arbetssituation ska förbättras och det ska finnas goda möjligheter till kompetensutveckling.

I de yrkesgrupper där det är möjligt vill vi att de som vill ska kunna arbeta mer flexibelt genom digital teknik, såväl på distans som på arbetsplatsen. Detta kan öka flexibiliteten och valmöjligheterna i vardagen och därmed leda till högre livskvalitet samtidigt som det minskar trafik från pendling och behovet av dyra kontorslokaler.

Stadens arbetsplatser ska vara fria från diskriminering. Staden ska även arbeta aktivt för att bryta upp den könsuppdelade arbetsmarknaden och verka för att strukturella löneskillnader mellan kvinnor och män försvinner. En viktig del av jämställdhetsarbetet är att arbeta med jämställdhets- och mångfaldsplaner.

Ofta är det kvinnor som har de tyngsta jobben och som riskerar att slita ut sig. Många kvinnor tvingas därför av hälsoskäl att jobba deltid med sänkt inkomst som resultat. Arbetsvillkoren måste förbättras och staden ska underlätta för långtidssjukskrivna att komma tillbaka i arbete exempelvis genom byte av arbetsuppgifter. Möjligheten att arbeta heltid ska vara norm, medan deltid ska erbjudas den som önskar.

Miljöpartiet vill att satsningar ska göras på de yrkesgrupper i stadens verksamhet som har lägst löner. Stockholmsjobb eller gröna jobb inom stadens verksamheter ska bli mer tillgängliga för personer med funktionsnedsättning samt för personer som har haft försörjningsstöd en längre tid.

Vi vill att staden ska bli Stockholms cykelvänligaste arbetsplats. Därför inför vi nu möjligheten till förmåncykel för stadens anställda. Dessutom vill vi att stadens arbetsplatser ska skapa bättre möjligheter till cykelpendling, genom att exempelvis erbjuda cykelparkering, cykelpump, tjänstecyklar och duschmöjligheter.

Äldre medarbetare sitter på mycket kompetens och erfarenhet som är värdefull för Stockholms stads verksamheter. Därför vill vi att det ska vara lättare att för den som själv vill, arbeta deltid eller timmar även efter pensionen inom verksamheter där behovet finns.

8.6 Framtidens företag

Framtidens företag är de som tar ansvar för ett långsiktigt hållbart Stockholm i en ny cirkulär ekonomi, där vi gemensamt hushåller med naturens resurser. Vi ser stor potential för framtidens företag inom miljöteknik, gröna näringar samt inom de kulturella och kreativa näringarna. Det är verksamheter som bidrar till ett mer hållbart samhälle och som också ofta har en potential att växa och etablera sig på en internationell marknad. Vi vill att Stockholm ska vara extra attraktivt för just dessa näringar, till exempel genom att skapa kluster för kreativa näringar eller miljöteknikföretag i takt med att staden utvecklas.

Staden ska samarbeta med högskolor och universitet för att möjliggöra utveckling av miljöteknik, socialt hållbara delningstjänster och innovationer. Staden ska aktivt arbeta för att fler företag etablerar sig i Stockholms ytterstadsområden. Vi vill också stärka forskningsanknytningen på stadens förvaltningar genom att stödja forskningsiniterade insatser.

Omställningen mot en fossilfri stad ska snabbas på genom konkreta stöd till företag för att mäta och minska deras miljöbelastning och klimatavtryck med hjälp av företagsrådgivning och med stöd av stadens klimatpakt. Vi vill skapa ett omställningscentrum som kan bidra med det stöd som krävs för att tillvarata möjligheterna med den gröna omställningen.

8.7 Entreprenörskap och småföretagande hör ihop.

Entreprenörer och småföretagare är viktigare än någonsin. Därför måste de ges goda förutsättningar att starta nya och utveckla befintliga verksamheter. Den positiva förändringskraft som ligger i företagandet ska uppmuntras och gå hand i hand med en långsiktigt hållbar utveckling. Covid-19 pandemin har drabbat entreprenörer och företag hårt på flera sätt. Vi vill därför se till att staden använder de möjligheter som finns för att stötta näringsidkare som har det svårt.

Stadens goda samarbete med näringslivet ska vidareutvecklas. Det innebär ett intensifierat arbete för att minska de byråkratiska hinder som små och medelstora företag stöter på. Nyföretagarcentrum, Start-Up Stockholm och småföretagarcentrum är viktiga för att fler ska kunna starta företag och kunna hålla dem igång.

För oss är det viktigt att stöd ges till företagare både vid uppstart och för att kunna utveckla företaget vidare på ett hållbart sätt. Vi vill också utveckla mångfalden i

stadens näringsliv genom att särskilt prioritera stöd till entreprenörskap bland kvinnor och utrikes födda.

För små företag ska det bli lättare att vara med i stadens upphandlingar och därmed också få en möjlighet att leverera varor och tjänster till stadens verksamheter. Vi vill även göra handläggningen så enkel som möjligt för företag som behöver söka många olika tillstånd, som till exempel restauranger.

8.8 En stad värd att besöka

Stockholm ska fortsätta utvecklas som besöksstad för turister från andra delar av landet och internationella gäster. Stockholm har flera spännande sevärdheter, ett myllrande kulturliv och fantastiska naturupplevelser i närområdet. Vi vill därför möjliggöra för fler att hembra genom att semestra lokalt på ett hållbart sätt. Staden ska underlätta för detta genom digitala guider och marknadsföring av lokala turistmål.

Miljöpartiet vill att det ska vara enkelt att ta sig till och från Stockholm på ett klimatsmart sätt oavsett om du reser privat eller i tjänsten. Idag flyger 1,4 miljoner människor årligen mellan Stockholm och Oslo. Detta är inte hållbart. Därför ska staden ska vara med och arbeta för fler fasta förbindelser med dag- och nattåg, i synnerhet mot kontinenten och Oslo-regionen.

Staden ska stödja dem som vill arrangera festivaler och konferenser samt satsa på aktiviteter som speglar att Stockholm är en stad med influenser från hela världen. Evenemang som Stockholms stad stödjer ska ha höga målsättningar för hållbarhet ur ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv.

8.9 Hållbar upphandling

Staden köper varje år in en stor mängd varor och tjänster. Miljöpartiet vill att Stockholms gemensamma inköp ska vara långsiktigt hållbara. Genom att ställa skarpare krav i upphandlingar vill vi arbeta för ett mer ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart samhälle i stort, lokalt såväl som globalt. Det betyder till exempel att krav ställs på minskade transporter, fossilfrihet, låg klimatpåverkan, cirkularitet, mer närodlad, bättre djurskydd, minskat kemikalieanvändande och mindre matsvinn.

Vi vill att det sociala perspektivet stärks genom att krav ställs både på kollektivavtalsliknande villkor och på att fler långtidsarbetslösa anställs i olika

verksamheter. Vi vill också ställa krav på arbete mot diskriminering hos de företag som upphandlas av staden.

Fler så kallade innovationsupphandlingar ska genomföras. Genom dessa främjar staden innovation genom att i upphandlingen efterfråga eller tillåta nya lösningar på ett visst område.

8.10 Styrningen av Stockholms stad

Stockholms stad är en stor organisation och en stor arbetsgivare. Som sådan ska staden vara seriös och transparent. Stockholm ska vara en stad som rekryterar utifrån kompetens och inte utifrån partifärg eller vilka som känner vilka.

Förvaltningsdirektörer och verkställande direktörer har stort inflytande över styrning och ledning i Stockholm. För att säkra att bara de mest kompetenta och mest lämpade får uppdragen som förvaltningsdirektörer och vd i de kommunala förvaltningarna och bolagen så ska all rekrytering ske öppet och annonseras ut. Det är viktigt att de som leder och styr våra bolag och förvaltningar är professionella och att de får uppdrag på kompetens, meriter och lämplighet snarare än på grund av sin politiska hemvist och det ska gälla alla höga chefstjänster.

Det ska vara tydligt att det är ansvarigt borgarråd som styr verksamhetens inriktning, och att det är förvaltningsdirektören som leder på uppdrag av borgarrådet.

9. KULTUR

Kultur är en grundläggande del av människors gemensamma liv. Hiphop, folkdans och balett; spoken word, performance och opera; film, spelutveckling och teater är, för att bara nämna en handfull, alla likvärdiga kulturella uttryck. De behöver samtliga tillräckliga villkor för att kunna verka och utvecklas.

Miljöpartiet ser att kulturen sätter samhället i rörelse, får människor att mötas, tänka nytt och gör att områden lever upp. Från våra första sagostunder och lekar som barn och genom hela livet, är vi alla med och både skapar och tar del av kultur i alla dess former. Kulturen har också en grundläggande betydelse för det demokratiska samhällets öppenhet, utveckling och värderingar.

9.1 Ett kulturliv för alla stockholmare

Miljöpartiet stödjer en självbestämmande och oberoende kultur. Vi vill att konst och kultur ska vara tillgängligt för alla. Därför vill vi värna och utöka det kulturella ekosystemet. Samtliga kulturinstitutioner, platser, lokaler och bibliotek ska göras tillgängliga, så att alla oavsett funktionsförmåga tryggt kan delta.

Kulturen ska alltid avspeglas i stadens politiska prioriteringar och finnas med i ett tidigt skede när staden planeras och ges möjlighet att växa på sina egna villkor. För ett levande musikliv i hela staden vill vi också se över nya möjligheter, till exempel att skapa zoner i områden utan bostäder där högre ljudnivåer kan tillåtas.

9.2 Goda förutsättningar för det fria kulturlivet

Stockholm har som huvudstad och som en av Europas mest attraktiva städer ett särskilt ansvar för att erbjuda ett brett kulturutbud. Att ta del av kultur kan vara givande, provocerande, tankeväckande, känslösamt och utlösa en mängd processer i människors medvetande.

Miljöpartiet vill att kulturlivet ska ges fritt utrymme att spegla en mångfald av uttryck, konstarter, utövare och konstnärer. Kulturen ska engagera stadens invånare och besökare oavsett kön, ålder, bakgrund eller ekonomi. Föreningsbidragen bör motverka segregation. Stöd och lokaler ska fördelas jämlikt och jämställt mellan alla olika konstformer och uttryck.

Covid-19 pandemin har slagit hårt mot stadens kulturliv och effekterna av pandemin har fortsatt stor påverkan på kulturlivet. Vi vill därför att staden stöttar hela kulturlivet för att kunna återstarta. Miljöpartiet vill utveckla förutsättningarna för det fria kulturlivet att verka och växa i hela staden. Vi vill skapa fler kreativa plattformar för samarbeten inom kultursektorn och med civilsamhället.

Kulturstödet har en central roll i att möjliggöra för kultur- och konstformer, som inte kan bära sina egna kostnader, att existera. Kulturstödet ska kunna användas för nya kulturinitiativ och till att upprätthålla scener, repetitions- och träningslokaler samt utrustning. För att säkerställa långsiktighet, arbetsro, trygghet, flexibilitet och utveckling för kulturutövare vill vi att kulturstödet ska inbegripa kulturverksamheter i bred bemärkelse.

En av förutsättningarna för att kultur ska kunna skapas och utövas, är tillgången till lokaler och en grundläggande kulturell infrastruktur. Hyrorna för lokaler ska vara rimliga och överskådliga över tid. Miljöpartiet vill att fler lokaler ska tillgängliggöras och att ett ökat antal kulturaktörer ges möjlighet till subventionerad hyra. Detta

innebär att kulturell verksamhet helst inte ska betala mer än självkostnadspris för de lokaler de hyr. Ateljéer är en typ av lokal som är särskilt viktig för att konstnärer ska kunna verka i Stockholm, därför måste vi fortsätta arbetet med att skapa fler sådana framöver.

9.3 Kultur för alla åldrar

Samtliga invånare ska så tidigt som möjligt få tillgång till ett brett och omfattande kulturutbud. Vi vill att alla barn ska ha tillgång till kulturskolor, bibliotek, kollo och fritidsgårdar där kultur kan skapas och utövas. Miljöpartiet vill fortsätta att utveckla kulturskolan och sänka avgifterna, samt öka antalet platser så att fler barn kan få utöva den kulturform som de är mest intresserade av.

Barn med funktionsnedsättningar ska få bättre möjligheter att ta del av kulturskolan. Vi vill skapa fler utrymmen och tillfällen där barn och unga kan delta i kulturlivet på egna villkor och ge fritidsgårdarna större möjlighet att själva utveckla sin verksamhet.

För den som är äldre kan det av olika orsaker vara svårare att skapa och ta del av kultur. Vi vill möjliggöra för mer kultur för äldre stockholmare genom fler kulturarrangemang på äldreboenden och kulturella aktiviteter på stadens aktivitetscenter där ensamma äldre kan få en social samvaro och kulturupplevelse på samma gång. Att uppleva och utöva kultur är bra för hälsan och välbefinnandet.

9.4 Nära till biblioteket

Biblioteken är en samlingspunkt för dialog, en källa till kunskap och en grundläggande institution för det fria tänkandet i en levande demokrati. I synnerhet i en tid när fakta och vedertagen kunskap ifrågasätts alltmer. Här öppnas nya världar genom läsning och berättande. Här ska det finnas litteratur på många olika språk från hela världen och alla nationella minoritetsspråk. Det ska också finnas litteratur som speglar kulturer och miljöer runt om i hela världen.

Biblioteken fyller en samhällsviktig funktion. Här finns samma förutsättningar för alla att ta del av information, få tillgång till det digitala samhället och ta del av det offentliga samtalet. Vi vill att biblioteken ska ges förutsättningar att bedriva en kvalitativ verksamhet och utvecklas, exempelvis genom integrering med kulturhus, skolor, medborgarkontor och arbetsplatser. Som invånare i Stockholm ska du alltid

ha nära till ett bibliotek med generösa öppettider. Vi vill satsa på mer kompetensutveckling för bibliotekens personal.

9.5 En stad med unika kulturmiljöer

Stockholm har unika kvaliteter som en historisk huvudstad, belägen i ett skärgårdslandskap med fantastiska kulturmiljöer och arkitektur från olika epoker. I en stad som ständigt växer och förändras är det viktigt att våra kulturmiljöer i så stor utsträckning som möjligt tillvaratas, bevaras och om möjligt tillgängliggörs för stockholmarna. Staden är en kulturbärare med berättelser och kulturarv som vi för vidare till kommande generationer.

Stockholms historiska miljöer och byggnader kan utgöra värdefulla kärnor i områden som utvecklas. Rivningar av äldre byggnader ska undvikas både av miljömässiga och kulturhistoriska skäl. Istället bör befintliga byggnader tillvaratas och utvecklas. Miljöpartiet vill på ett tidigt skede i planeringen av nya stadsdelar inkludera platser, lokaler och ytor för kultur.

Vi vill utveckla nya former av urbana kombinerade natur- och kulturområden, där kreativt skapande ger stora mervärden för alla. Nya reservat som inrättas kan med fördel vara kulturresevat, det vill säga områden med både höga kultur- och naturvärden, för att värna och visa på områdets starka kulturvärden och för att återanvända historiska skötselplaner av områden.

Stockholmare och besökare ska ha lätt att lära om och förstå stadens historia genom informationsskyltar på historiska platser och på kulturhistoriskt intressanta byggnader. Vi vill också se fler minnesplatser av folk med olika typer av bakgrund som levt och verkat i staden.

9.6 En stad där kulturen finns nära dig

Miljöpartiet vill ha ett levande kulturliv med närhet till mötesplatser för kultur över hela staden. Varje stockholmare ska ges möjlighet att uppleva och delta i kultur på sina egna villkor. Alla invånare ska få uppleva mer konst i de offentliga miljöerna. Därför värnar vi om regeln att en procent av budgeten i stadens byggprojekt ska gå till konstnärlig utsmyckning.

Varje stadsdel ska ha en egen mötesplats för kultur som gör stadsdelen unik och de boende stolta över sitt närområde. Staden ska stödja lokala initiativ och lokala teatrar, biografer, kulturhus och konsthallar. I Stockholm finns också unika

möjligheter till att skapa multikulturella kulturinstitutioner, något som vi vill uppmuntra och stödja.

Det ska finnas platser för kulturutövning och skapande i din närmiljö, med till exempel fler öppna graffitiväggar, fler små scener och liknande runt om i hela Stockholm. Vi vill ha fler samlingslokaler och hemgårdar i stadsdelarna samtidigt som vi värnar om de som redan finns. Kulturhuset Stadsteatern ska få stöd för att bedriva verksamhet i flera stadsdelar, med ett särskilt uppdrag att rikta sig till människor med särskilda behov.

Miljöpartiet vill att Stadsmuseet, Medeltidsmuseet och Stockholms Stadsarkiv ska ges större möjligheter att samarbeta kring stadens historia och kulturarv med skolor, andra kommunala verksamheter och civilsamhället. Alla ska kunna ta del av de kunskaper och upplevelser som museerna erbjuder. Därför ska stadens muséer inte ha någon inträdesavgift.

10. IDROTTS- OCH FRILUFTSLIV

I en alltmer stillasittande vardag behövs en aktiv politik som främjar idrott, rekreation och motion. Miljöpartiet vill bygga en stad med goda möjligheter till friluftsliv, idrott och naturupplevelser som får människor att må bättre och njuta mer av vardagen. Stadens föreningsliv ska blomstra och alla invånare ska ha lika goda möjligheter till en meningsfull fritid.

10.1 En jämställd och jämlik idrottsstad

Idrotten har förmågan att skapa nya sociala nätverk och föra samman människor från olika bakgrunder. Miljöpartiet vill att alla stockholmare, oavsett var i staden hen bor, ska kunna röra på sig i vardagen genom att skapa förutsättningar för spontanidrott och fysisk aktivitet. Därför vill vi att idrottsverksamheter ska ha låga avgifter som möjliggör idrottande för alla.

Alla ska kunna hitta en motionsform som passar en själv och alla ska ha likvärdiga möjligheter till en god fysisk hälsa. Tyvärr ser villkoren för idrottande fortfarande mycket olika ut för kvinnor och män. Flickor rör sig mindre än pojkar, i synnerhet gäller detta flickor med utländsk bakgrund. Vi vill aktivt arbeta för att kvinnor och flickor ska få ta plats och känna att de har makt och rätt att vistas i offentliga miljöer.

Kvinnor och flickor behöver prioriteras upp när idrott utformas och när offentliga resurser fördelas på idrottsområdet. Stockholms stad ska tillämpa lika villkor oavsett kön när det gäller investeringar, stöd och träningstider.

Alla ska kunna ta del av aktiviteter i Stockholm. Kommunala fritidslotsar ska ge stöd till bland annat nyanlända att hitta idrotts- och fritidsaktiviteter. Att ha en funktionsnedsättning ska inte utgöra ett hinder för idrott. Fler könsneutrala omklädningsrum ska finnas på våra idrotts- och simhallar för allas inkludering och trygghet. Simning är en populär idrott oavsett ålder, bakgrund eller kön och är därmed en viktig jämställdhets- och jämlikhetssatsning.

10.2 Natur och friluftsliv

Människor mår bra av att vara ute i naturen. Miljöpartiet vill att det ska vara lätt att hitta ut i naturen för alla stadens invånare. Människor i alla åldrar ska kunna hitta till våra natur- och kulturresevat vilket kräver ett fortsatt arbete med att rusta upp och tillgängliggöra naturstigar, parker och skidspår. Staden behöver även fortsatt prioritera tillgängligheten för funktionshindrade i stadens naturresevat och friluftsområden.

Genom kommunikation på stadens webbplats och med hjälp av skyltning ska det bli enklare att nå naturområden. Kollektivtrafiken ska gå ända fram till Stockholms naturresevat och vandringsstråk. Det ska vara möjligt att sova under vindskydd, laga mat vid eldstäder och använda våra sjöar och vatten för fiske och bad. Genom att ta fram en fiskeplan vill vi att staden förbättrar möjligheterna för fiske i stadens många vattenmiljöer.

Utegyms ska finnas i hela staden, därför vill vi öppna nya utegyms i områden där de idag inte finns och anpassa dessa till fler grupper, till exempel äldre. Vi vill också se fler dansbanor. Stadens motionsslingor ska göras tryggare med mer belysning och vi vill utöka antalet gröna parker.

10.3 Fler hållbara idrottsanläggningar

Bristen på idrottsanläggningar är ett stort problem. Miljöpartiet vill bygga fler hallar och multifunktionella anläggningar. Renovering av stadens simhallar är både nödvändigt och prioriterat. När detaljplaner för nya stadsdelar tas fram måste det från början finnas en plan för var idrottshallar, simhallar, idrottsplaner och spontanidrottsplatser ska ligga. Vi vill tillgängliggöra de idrottshallar som finns i anslutning till skolor för föreningslivet även efter skoltid. Samarbeten över

kommungränserna ska vara möjlig vid planering av nya anläggningar och utlåning av idrottsutrustning.

Alla idrottsanläggningar som byggs ska vara klimat- och kemikaliesmarta. Mängden egenproducerad förnybar energi på våra idrottsanläggningar ska öka genom bland annat fler solpaneler och test av vindkraft. Energilagring och möjligheten att återvinna energi ska ses över, till exempel i ishallar där kondensvärme från isproduktionen kan användas till uppvärmning av lokaler.

Vi vill fortsätta utveckla och testa miljövänliga underlag på stadens konstgräsplaner och begränsa konstgräsets miljöpåverkan. Vi ska även bidra till att båtclubbarna minskar sin miljöpåverkan och att utsläppen från giftig båtbottnfärg helt upphör.

10.4 Ett starkt föreningsliv

Föreningslivet är viktigt för demokratins utveckling. Staden ska verka för att föreningslivet arbetar med normer så att alla känner sig trygga och delaktiga. Bidrag och stöd från staden ska gå till föreningar som främjar människors lika värde och jämlikhet. Små och nystartade föreningar behöver prioriteras för att kunna växa. Regler för bidrag ska anpassas till föreningarnas behov så långt det är möjligt.

Föreningslivet är en stöttepelare inom idrottslivet och dess ideella ledare gör en ovärderlig insats för Stockholms barn och unga. Stadens bidrag till idrotten ska gå till att öka folkhälsan och ge fler en meningsfull fritid, inte till att finansiera tidiga elitsatsningar. Staden behöver stödja föreningar och ledare i arbetet för att nå ökad demokrati, hälsa och integration genom att fortsätta utbilda i rättigheter, normkritik och likabehandling.

10.5 Evenemangsstaden Stockholm

Evenemang inom kultur och idrott är viktiga både för stadens sammanhållning och för näringslivet. Miljöpartiet vill att Stockholm fortsatt ska vara en central plats för tävlingar och evenemang. Elitidrott och tävlingar föder breddidrotten genom att bidra till glädje, spänning och en vilja att utvecklas. Det är viktigt att stadens främsta talanger får lika möjligheter att utvecklas i sin idrott oavsett kön.

Evenemang och tävlingar som arrangeras i Stockholm ska vara hållbara och i linje med stadens miljö- och klimatarbete. Evenemang i Stockholms stad ska uppmuntras till social hållbarhet och gärna ha ett fokus på våra ytterstadsområden. Vi ska även uppmuntra spelare och besökare att bli mer miljömedvetna.

11. TRAFIK

Miljöpartiet vill göra det både smidigare och snabbare att ta sig fram klimatsmart. Därför prioriterar vi gång-, cykel- och kollektivtrafik i ett växande Stockholm. I Stockholm är förutsättningarna för minskad biltrafik stora. Miljöpartiet vill istället ge mer utrymme till gång-, cykel- och kollektivtrafik. Luften blir renare och buller och klimatutsläpp minskar.

11.1 En grön promenadstad

Människor i rörelse gör staden både tryggare och mer levande. Vi ska fortsätta skapa fler gågator, sommargångator och gångfartsgator i hela staden. Tiden för sommargångator ska utökas och vissa gågator permanentas året runt. Vi vill att Stockholm prövar att stänga av utvalda gator för motortrafik en eller flera dagar i månaden likt det som andra städer gör, till exempel Paris.

Trånga trottoarer och övergångsställen ska breddas. Vi vill utveckla nya gångstråk med fler sittmöbler och göra stadens kajer och vattennära lägen mer trivsamma och levande. Vi vill ge mer plats för stockholmarna att kunna vara vid stadens vatten och göra dessa miljöer mer attraktiva. Skeppsbron är ett exempel med stor potential för en mer levande kajmiljö.

Stadens grönska är viktig för rekreation, välbefinnande och biologisk mångfald. Vi vill se fler träd i staden och att parker och grönska tas om hand och utvecklas. Stockholms grönstruktur måste förstärkas när staden förtätas och områden som saknar natur och parker ska prioriteras när vi utvecklar nya grönområden

Stockholm ska vara tillgängligt för alla oavsett funktionsförmåga. Genom att flytta uteserveringar till parkeringsplatser kan trottoarerna bli mer framkomliga för barnvagnar, rullstolar och synskadade. Det behövs effektivare metoder för snöröjning av gångbanor. Vi vill se över möjligheten att återta snöröjningen i kommunal regi.

Med bra belysning och en väl omhändertagen offentlig miljö blir staden tryggare. Gatorna ska varken blockeras av elsparkcyklar eller säckar med byggavfall. Därför har vi bland annat infört en avgift för felparkerade elsparkcyklar och tagit initiativ till förändrad lagstiftning. Vi vill fortsätta utveckla verktyg för att förbättra Stockholms gatumiljö.

11.2 Mot en ledande cykelstad

Vi ställer om till en ledande cykelstad där det är säkert, roligt och bekvämt att cykla. Vi ska fortsätta bygga fler och bredare cykelbanor för att ge plats åt nya cyklister, bland annat cykelgator och en cykelbro mellan Gamla stan och Tegelbacken samt mellan Gamla stan och Slussen.

Vi vill även skapa ett cykelstråk parallellt med Götgatsbacken för att ge mer plats för gående. Stadens broar är viktiga länkar för cykeltrafiken mellan ytter- och innerstad men är idag alltför smala, därför vill vi bredda utrymmet för cyklister och gående på Skanstullsbron, Liljeholmsbron och Västerbron. Stockholm ska ha ett sammanhängande nät av cykelvägar över hela staden och samverka med andra kommuner kring det regionala cykelnätet.

Underhållet av cykelbanor ska förbättras för att minska antalet olyckor och uppmuntra vintercykling. Antalet säkra cykelparkeringar på våra gator ska öka. Cykelparkeringar ska vara en naturlig del i planeringen av nya bostäder. Vid större knutpunkter vill vi bygga cykelgarage.

11.3 En starkare kollektivtrafik

Bostadsområden, service och arbetsplatser ska vara lätta att nå med kollektivtrafik. Bussar och spårvagnar ska vara snabba och pålitliga, såväl till och från centrala Stockholm som på tvären. Det behövs fler bussfiler, bättre trafikövervakning och att bussen snabbare får grönt ljus i korsningar. Stombusslinjerna i hela Stockholm ska byggas ut till ett sammanhängande nät. Investeringar i kollektivtrafik är viktigt för unga och kvinnor som i högre utsträckning väljer kollektivtrafiken.

Vi har redan tagit flera viktiga beslut om nya linjer som gör att tunnelbana och spårvagn nu byggs ut. En ny västlig tunnelbanelinje medför att alla linjer inte måste passera city. På kortare sikt vill vi säkerställa att Spårväg City och Spårväg Syd, som planeras att dras mellan Flemingsberg och Älvsjö, byggs. På längre sikt vill vi att Spårväg Syd ska byggas vidare mot Skarpnäck för att knyta ihop pendeltåg och tunnelbanor i södra Stockholm.

Där det är lämpligt vill vi underlätta för miljövänlig kollektivtrafik med båt. Detta ger helt nya resvägar och kan avlasta övrig kollektivtrafik. När beslut tas om att stänga Bromma flygplats vill vi bygga ut en ny tunnelbana till det nya stadsutvecklingsområdet.

11.4 Minskad biltrafik och hållbara transporter

Ett växande Stockholm ställer ökade krav på hållbart resande. Vi vill att staden på kort sikt ska underlätta för elfordon och förnyelsebara drivmedel för en snabb klimatomställning. Stadens egna fordon för till exempel städning och parkskötsel ska övergå till elfordon. Vi vill också införa fler miljözoner för att förbättra luften i Stockholm genom att fordon med höga utsläpp förbjuds på vissa gator. Målet är en helt utsläppsfri stad.

Lösningen på trängsel och trafikproblem är en kraftig utbyggnad av cykel och kollektivtrafik, inte fler motorvägar. Den statliga trängselskatten minskar köerna. Vi vill att staden själv ska kunna höja avgiftsnivån och ta ut avgifter på fler ställen. Biltrafiken ska minska för att nå klimatmålen, förbättra luften och minska bullret samt skapa utrymme för vistelse, gång-, cykel- och kollektivtrafik.

Varor ska i högre grad komma till regionen med båt och järnväg. Med samlastning och tysta nattleveranser med elfordon kan antalet varutransporter minska och spridas över dygnet. Transporter med cykelbud den sista biten i transportsträckan blir allt vanligare och är det miljövänligaste sättet att snabbt transportera i vår stad. Utvecklingen av självkörande fordon kan snart bli en del av trafikmiljön. Staden ska redan nu ska ha beredskap och verka för en sådan utveckling.

11.5 Trafiksäkerheten ska förbättras

Säkerheten för gång och cykel ska förbättras genom att sänka hastigheterna för biltrafiken och bygga fler fartgupp och liknande för en mer trafiksäker miljö. Vi ska tydligt separera mellan gående, cyklister och bilister. Vi vill att staden tar över polisens trafikövervakning för att förbättra regelefterlevnaden i trafiken. Polisen har idag inte möjlighet att prioritera detta och genom att ägaren till fordonet bötfälls istället för föraren kan övervakningen förenklas. Med hjälp av digitala verktyg som fartkameror och geofencing vill vi motverka fortkörning, reglera elsparkcyklarna och stoppa olovlig körning i miljözoner och busskörfält.

11.6 Barn har rätt till en trygg och säker trafikmiljö

Alla barn ska känna sig trygga i trafiken. Trafikmiljön ska bidra till att resor till och från skolan i högre grad kan ske med gång och cykel. Trafiksäkerheten ska öka genom bättre gångvägar, fler övergångsställen, farthinder, bilfria zoner vid låg- och mellanstadieskolor samt bättre belysning längs skolvägarna. Genom samlastning av skolornas varor, eller genom leverans med cykel, behöver färre tunga transporter ske.

11.7 Ett mänskligare stadsrum

Miljöpartiet vill att Stockholms mark ska användas på ett sätt som kommer fler till del. Därför vill vi underlätta för en mångfald av verksamheter och sociala sammanhang på stadens yta, såsom bondens marknader, stadsodlingar, pop up-caféer och foodtrucks.

Gatuparkering tar i dag upp stora ytor som skulle kunna användas till busskörfält, cykelbanor, nyttotrafik, uteserveringar och grönytor. För att styra bort bilarna från gatorna vill vi bygga parkeringsgarage och skapa infartsparkeringar i regional samverkan. Av samma anledning ska hela Stockholm på sikt ha avgifter för gatuparkering. Staden ska underlätta för bilpooler och bildelning. Det måste bli möjligt att reservera gatuparkering för enbart bilpoolsbilar och elbilar på laddgator.

Nya bostäder ska byggas nära kollektivtrafik och med bra lösningar för cykel och bilpool. Då behövs färre bilparkeringar, och de som behövs kan rymmas inom fastigheten. Den reducering av kostnaden för gatuparkering som ges till boende, så kallad boendeparkering, ska därför inte beviljas för de som flyttar in i nyproduktion.